

*πῶς βιβλίον τούτου ἐκ τῆς Κυρίας Κ. Κυριακίδου
ἐκδόθη ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἀπὸ τῆς*

ΑΚΡΙΒΗΣ ΕΙΣΤΟΡΗΣΙΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

ΠΡΟΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1878

ΕΝ Τῇ ΙΣΤΟΡΙᾳ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τῇ ΓΡΑΦΕΙΣῃ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΕΠΑΜΒΙΝΩΝΑ Κ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

ΥΠΟ

ΑΥΤΟΠΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ

Κυρίας Κ. Κυριακίδου

Κακοῦργεὶ ὁ μὴ δημοσιεύων τὰς ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἐναρέτων.

ΚΕΝΤΡΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΡΜΙΣ Ν. ΠΕΤΣΑΛΗ
1895. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΙ. ΣΖ. ΦΙΖ. 0039

ΑΚΡΙΒΗΣ ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΙΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

ΠΡΟΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1878

ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΤΗ ΓΡΑΦΕΙΣΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΕΠΑΜΒΕΙΩΝΑ Δ. Κ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

ΥΠΟ

ΑΥΤΟΠΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ

Κακουργεί ὁ μὴ δημοσιεύων τὰς
ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἐναρέτων.

ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ» Ν. ΠΕΤΣΑΛΗ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

1895.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΘΗΝΑ
1928

Τῆς Ἱερᾶς Μνήμης

Δημητρίου Στρατηγόπουλου

Σπουδαστοῦ

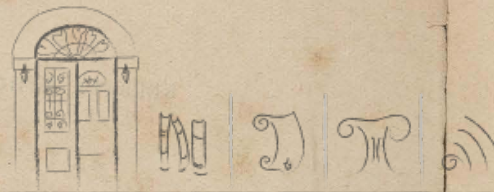
καὶ ἐκ τῆς ἠρωϊκῆς μάχης καταγομένου

Πεσοντος ἐν τῇ μάχῃ

τῆς 6 Φεβρουαρίου τοῦ ἐτοῦς 1878

ἐν Μακρινιττῇ.

Ὁ ἐκδότης

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΡΟΣ

Σὲ ἀειμνήστε Δημήτριε Στρατηγόπουλε ἔκρινα πρίνον ἂ-
φιερῶσω τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἅτινα ἐκ καθήκοντος ἔγραψα, ὅστις
ἐγκαταλείψας τὰς σπουδὰς Σου καὶ τὸν ἀβροδιατορ βλον Σου
ἔδραμες πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος ἐνθουσιῶν καὶ ἔπεσες γεν-
ραλως μαχόμενος ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας, ὡς τοῦτο προε-
μάρτυσας, διότι εἰσέτι ἀρτηχεῖ εἰς τὰ ὦτα μου ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ κ. Λιβαροῦ ἐν Μακρυνιτζίῃ, ἐν ἣ ἐφιλοξενεῖσο μετὰ τοῦ
Ἀρχηγοῦ Σου Λεωρίδα Πλατοῦτζα, ἐμοῦ τε καὶ ἄλλων, πρό-
ποσίς Σου, κατὰ τὸ δεῖπνον τῆς 5 Φεβρουαρίου 1878 εἰπὼν σὸν
τοῖς ἄλλοις ὅτι «τίς οἶδε ἂν αὐριον δειπνήσωμεν ἐν τῷ Πλου-
τωνί» καὶ πράγματι τὴν ἐπομένην ἐσπέραν δὲν ὑπῆρχες μεταξὺ
τῶν ζώτων.

Ἐὰν ἡ ἀγία Σου ψυχὴ ὡς καὶ ἐκεῖναι τῶν λοιπῶν πεσότων
ἐν τῇ αὐτῇ μάχῃ καὶ ἐνταφιασθέντων ἐν Βόλῳ, ἰπτάμεναι ἀνω-
θι τοῦ κοινοῦ τάφου δὲν βλέπουσιν εἰσέτι τὴν ἀνέγερσιν μνη-
μείου, μὴ νομίσωσιν ὅτι ἐλησμονήθησαν καθόσον ἡ ἀναβολὴ συν-
τελεῖ ὅπως τοῦτο ἐγερθῇ ἡμέραν τινα μεγαλοπρεπέστερον καὶ
ἀρτάξιον.

Ἄρτα, μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1895.

Ὁ ἐκδότης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΚΟΠΗ

ἀπαγγελλέντος λόγου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
κ. Θ. Ἀφειτοῦλη εἰς μηημόσυρον τελεσθὲν παρὰ τῆς οἰκογε-
νείας τοῦ ἐπίσης πεσόντος νεαροῦ σπουδαστοῦ μάρτυρος τῆς ἐ-
λευθερίας Δ. Κυριακοπούλου εἰς γ.λῶσσαν δημόδη.

Ἐμαρτύρησεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἐ-
λευθερίαν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῆς πλάνης τοῦ κόσμου τούτου.—Ἐμαρτύ-
ρησε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος
του ἀπὸ τὴν σκλαβιά.—Ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἐλευθερίαν
ὅλου τοῦ κόσμου· τοῦτος υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐλευθερίαν μό-
νης τῆς πατρίδος του.—Ἐκεῖνος εἶχε παραγγεληθῆ ἀπὸ τὸν οὐρά-
νιο του πατέρα ὅτι ἔπρεπε νὰ θύσῃ ὡς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυ-
χὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων διὰ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ-
τος εἶχε διδαχθῆ ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὅτι ὁ σκλάβος δὲν ἔμπορεῖ νὰ
ῆναι καθ' ὀλοκλήριαν ἀνάρετος, ὡς τὸν ἠθέλησεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

»Ξεγυμνῶναι ἀπὸ τὸ ἤμισυ τῆς ἀρετῆς ὁ Θεὸς ἐκείνον ὅπου τὸν
καταπλακώσῃ ἡμέρα σκλαβιάς!

»Καὶ λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπρόσφερε τὴ ζωὴ του διὰ νὰ
εὐκολύνῃ τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ τρέξας ὅπου τοῦ ἔγνεφεν ἡ ἐλευθε-
ρία μᾶς ἐδίδασξεν ὅτι ἂν ῆναι σημεῖον, ὅπου ὁ ἄνθρωπος συμπίπτῃ
μὲ τὸν Θεόν, εἶναι ὅταν ὡς ἐθελοντῆς σκοτόνεται διὰ τὴν πατρί-
δα. Ἄν ὁ Θεὸς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν δὲν καταβαίνει ἐδῶ κά-
τω στὴν γῆ, ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ἀναβαίνει ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν
Θεόν, καὶ οἱ δύο συμπλέκονται, συγχέονται, ἀδελφοποιοῦνται, καὶ
ὁ ἄνθρωπος γίνεται οὐράνιος, θεῖος».

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

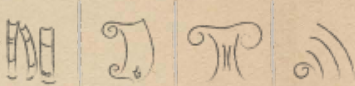
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΚΟΠΗ

Επισημάνσεις... (mirrored bleed-through text)

Επισημάνσεις... (mirrored bleed-through text)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

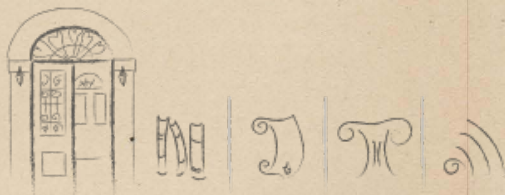

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Δὲν ἠθέλωμεν εὐρεθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ γράψωμεν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐὰν εἰς τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ τοῦ κ. Ἐπ. Κ. Κυριακίδου περὶ Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως ἀναφερόμενα ἐμνημονεύετο καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κυρ. Λεωρίδα Ἰω. Πλατούτζα γνωστοῦ ἄλλως τε ἐν Πηλῷ, Βόλῳ καὶ Φεράτῃ, ὡς τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸς αὐτοὺς ἄλλους πολὺ ὀρθῶς καὶ δικαίως· καὶ εἶναι ἀληθές· ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ὃν ἐγνωρίσαμεν καλῶς, θὰ ὁμολογήσῃ δὲ μεθ' ἡμῶν καὶ πάντες οἱ γνωρίσαντες αὐτὸν ὅτι δὲν ἀρέσκειται εἰς τὰς ἐπιδείξεις, ἀποφεύγει δὲ καὶ τὰς διηγήσεις τῶν περιστάσεων ἐκείνων ἵνα μὴ περιαντολογῆ φρονῶν ὅτι δὲν ἔπραξέ τι πλέον ἀφ' ὅ,τι ἠθέλε πράξει πᾶς Ἕλληνα μάλιστα στρατιώτης ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι, καὶ δὲν ἔδωκε μεγάλην προσοχὴν οὔτε εἰς τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ καιροὺς γραφέντα, οὔτε ἐὰν παρελήφθη τι ὅπερ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῆ. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ὅμως τῆς ἐν λόγῳ ἱστορίας ἐν ἣ οὐδόλως ἀνεφέρθη, ἠκούσθη εἰπὼν μετὰ μεγάλης πικρίας «καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ μνημονευθῶ καὶ ἐγὼ διότι ἔπραξα ὅ,τι ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθήκον πρὸς τὴν Πατρίδα μὲν ἐπέβαλλον».

Βεβαίως δὲν ἐπαγγελλόμεθα τὸν ἱστοριογράφον, ὁ σκοπὸς μας μόνον εἶναι νὰ ὑπομνήσωμεν συντόμως ὅτι καὶ οὗτος ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἔτους 1878 καὶ διέπρεψεν ἀποδεικνύμενος ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν καταχωριζομένων ἐκθέσεων ὡς ὁ τύπος ἐδημοσίευσε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

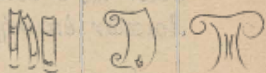
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

*Πτο περί τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1878 ἐποχὴ καθ' ἣν εἶχεν ἐκραγῆ καὶ ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπανάστασις, ὁ δὲ ἑλληνικὸς στρατὸς εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὰ σύνορα ἕνεκα τῶν γνωστῶν περιστάσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἐκτὸς τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ συνέρρευσαν ἐκ διαφόρων μερῶν καὶ ἐθέλονται ὅπως μεταβῶσι καὶ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν, καὶ τινες τούτων εἶχον ἀφικθῆ ἐν Σούρπη καὶ εἰσδύσαντες ἐν Θεσσαλίᾳ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν μάχην τῆς Ξενηᾶς, ἄλλοι δὲ περὶ τοὺς τσσαράκοντα ἐν Νέᾳ Μιντζέλη προτιθέμενοι νὰ μεταβῶσιν εἰς Πηλῖον ἐνθα εἶχε δοθῆ ἡ πρώτη μάχη ἐν τῇ Μονῇ Ζουρβιάς, ἀλλ' οἱ αὗτοι δὲν εἶχον ἀρχηγὸν δυνάμενον νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ καταλλήλως· ἐν τῇ λιμένι τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπῆρχον καὶ δύο πλοῖα πλήρη ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων προωρισμένων νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὰ ἐπαναστατημένα μέρη καὶ δυσκολίαι πολλαὶ παρυσιάζοντο καὶ ἔβαινεν εἰς ματαίωσιν τὸ ἐθνοφυλῆς ἔργον.

Ἐν τῇ ἀνωτέρῳ κομισθῆ εὐρίσκατο ἐν τάγμα τοῦ πεζικοῦ διοικούμενον παρὰ τοῦ μακαρίτου Ἀναστυαγματάρχου Διαμαντῆ Στεράνου, καὶ ἐν ἀπόσπασμα ἄλλου Τάγματος παρὰ τοῦ τότε Ἀνθυπολοχαγοῦ καὶ νῦν Ταγματάρχου καὶ βουλευτοῦ Κωνσταντοῦ Καθεγιώτου. Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Τάγματος ἐκείνου Ἀνθυπολοχαγὸς Λεωνίδας Πλατούτζας νῦν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΖΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΒΔΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΟΥ. Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Τάγματος ἐκείνου Ἀνθυπολοχαγὸς Λεωνίδας Πλατούτζας νῦν

Ταγματάρχης ἐξ Ἄργους τῆς Πελοποννήσου καταγόμενος βλέπων ματαιουμένους τοὺς πόθους τῶν ἐθελοντῶν καὶ τὰς ἐνεργείας τῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἀποστολῆς ὅπλων, καὶ ὑπὸ ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ φλεγόμενος ἀπεφάσισεν ὅπως τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐθελοντῶν τούτων καὶ διὰ τῶν πλοίων ἀποβιβάσθῃ μετ' αὐτῶν, τῶν ὅπλων καὶ τῶν πολεμοφοδίων πλησίον τοῦ Βόλου· τὴν δὴλῶσίν του ταύτην οἱ ἐθελονταὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς καὶ μετ' ἀλλαλαγμοῦ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀρχηγόν των, προσέλαβε δὲ ὡς γραμματέα του τὸν μεταξὺ τούτων φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς Μάνης καταγόμενον νέον Δημήτριον Στρατηγόπουλον. Ὁ ἀξίωματικὸς οὗτος πρὶν ἢ προβῆ εἰς τὸ μὴ ἐστερημένον κινδύνων τοιοῦτον διάβημα ἠθέλησε προηγουμένως νὰ κατοπτρεύσῃ καὶ εὔρη τὸ ἀσφαλέστερον πρὸς ἀποβίβασίν του μέρος, καὶ ἔνεκα τούτου ἐνοικιάσας λέμβον μετέβη εἰς Βόλον, ἔνθα συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννου Τζιώτου, τοῦ μεγαλεμπόρου κ. Ἄλ. Νικολαΐδου καὶ Κ. Λιδάνου μεγάλως συντελεσάντων εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἄλλων, ἐξέλεξε πρὸς ἀποβίβασιν τὴν θέσιν Κόκκινα κειμένην πρὸς μεσημβρίαν τοῦ λιμένος τοῦ Βόλου· ἐκεῖ ἔλαβε καὶ τὴν σημαίαν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ψαλλέντος ἀγιασμοῦ καὶ εὐλογηθείσης παρὰ τοῦ ἱερέως Παππασικονόμου παρισταμένων τῶν ἀναφερθέντων χωρίων καὶ τινῶν ἄλλων περὶ τὴν 10.ην ὥραν δὲ τῆς νυκτὸς λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν σημαίαν, καὶ διασχίσας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, μετέβη ἐκ τοῦ Προξενείου εἰς τὴν προκουμαίαν, ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ δύο ἐθελοντῶν ἐνόπλων, κατόπιν ὄλων τῶν διαμαρτυρή-

σεων τοῦ Προξένου κ. Ἰω. Τζιώτου ὅστις τοῦ ἔλεγε: “φοβοῦμαι μὴ συλληφθῆς παρὰ τῶν Τούρκων καὶ κρεμασθῆς ἐξωθεν τοῦ Προξενείου”, καὶ διὰ τῆς ἀναμενούσης αὐτὸν λέμβου ἐπανήλθεν εἰς Νέαν Μιντζέλαν, διελθὼν πρὸ τῶν ἐν τῷ λιμένι εὐρισκομένων Τουρκικῶν πολεμικῶν πλοίων.

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς Νέαν Μιντζέλαν συγκεντρώσας τοὺς ἐθελοντὰς ἐπεβιβάσθη μετ' αὐτῶν εἰς τὰ πλοία καὶ ἀνέμενεν ἐνοϊκὸν ἄνεμον ὅπως ἀναχωρήσῃ. Τὰ περὶ ἀναχωρήσεώς του εἶχον γείνη γνωστὰ εἰς τὴν πόλιν, διέδωσαν δέ τινες ὅτι καὶ λόχος ὀλόκληρος ἤθελε λειποτακτῆσθαι, καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ τότε Ἐπιλοχίας Στέφανος Γερακάρης νῶν ἀπόστρατος Ταγματάρχης καὶ Λοχίας Ἀθανάσιος Παναγιωτόπουλος νῶν Λοχαγὸς, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ πατριωτισμοῦ προσεφέρθησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι μετ' ἄλλων ὀπλιτῶν, ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν συγκατένευσαν, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι πάντοτε αἱ ἐκ τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ λειποταξίαι εἶναι ἐπιζήμιοι, συγκατένευσε μόνον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς ἀπολύτως ἀναγκαίως σαλπικητῆς ἀνήκων εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦ προμνησθέντος Καθενιώτου ὀνόματι Φρίγκης Κωνσταντίνος ἐκ καλῆς καὶ εἰς Λαμίαν καταστημένης οἰκογενείας. Τὴν 10.ην ὥραν τῆς νυκτὸς πνεύσαντος ἐνοϊκοῦ ἀνέμου ἀπέπλευσαν τὰ πλοία ἐκ τοῦ λιμένος Νέας Μιντζέλης καὶ κατηρθύνοντο πρὸς τὸ μέρος ὅπερ εἶχεν ἐκλέξει πρὸς ἀποβίβασιν, μετὰ πλοῦν ὅμως μιᾶς ὥρας καὶ ἐνῶ τὰ πλοία ἄτινα σχεδὸν συνεβάδιζον ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐνὸς τῶν πλειόντων τοῦ ἀνδρείου καὶ καλοῦ ναύτου Παρίσση Δημόσια Κεντρικῆ Βιβλιοθήκη ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΕΤΟΥΡΟΥ καὶ εὐρίσκοντο ἀπέναντι τοῦ Ἄλμυροῦ ἐ-

θεάθη ἐξερχόμενον τὸ Τουρκικὸν ἀτμόπλοιοι „Ιτζεδίν,, ὅπερ ἐνήργει τακτικὰς περιπολίας καὶ εὐρέθησαν οὐχὶ μακρὰν ἀπόστασιν, ἀλλ' ἡ ἐτοιμότης καὶ ἰκανότης τοῦ ἀναφερθέντος πλοίαρχου ἔκαμιν ὅπως διαφύγῃ τὸν κίνδυνον καὶ ἐπιστρέψῃσιν ἀσφαλῶς εἰς τὸν λιμένα Νέας Μιντζέλης. Ἰνα ἀποδειχθῇ ὁ ζῆλος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὁ πόθος τοῦ ἵνα ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν δούλων ἀδελφῶν, δὲν θεωρῶ ἄσκοπον ἢ ἀναφέρω καὶ τὸ ἐξῆς περιστατικόν καθ' ἣν στιγμὴν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν λέμβον ἵνα ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ πλοῖον, αὕτη ἀποσυρθεῖσα τῆς παραλίας, εὐρέθη αὐτὸς ὀλόκληρος ἐντὸς τῆς θαλάσσης, οἱ παριστάμενοι φίλοι τοῦ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀποτρέψῃσιν τοῦ ἢ ἀναχωρήσῃ ἐν τῇ καταστάσει ὅπως κατὰ βρεκτος ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ χρόνου, ἀλλ' αὐτὸς ἀπέκρουσε τὰς συμβουλὰς τῶν καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ πλοίῳ ὅπου προχείρως ἠλλαξε μέρος τῶν ἐνδυμάτων του.

Εἰς τὸν λιμένα Μιντζέλης δὲν παρέμειναν ἐπὶ πολὺ διότι τινὲς τῶν ἐθελοντῶν πτοηθέντες ἐκ τῆς συναντήσεως τοῦ Τουρκικοῦ πλοίου ἠθέλησαν ἢ ἀποβιβασθῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἵνα ματαιώσῃ τὴν τῆς ἐπιθυμίαν ὁ Ἄρχηγός τῶν Πλατούτσας μὲ ὅλον τὸν παρουσιαζόμενον κίνδυνον διέταξε τὸν πλοίαρχον νὰ ἄρῃ τὰς ἀγκύρας καὶ ἀπέπλευσαν ἐκ γένου περὶ τὴν πρώτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον περὶ δὲ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωίας κατέπλευσαν εἰς τὴν προμνησθεῖσαν θέσιν Κόκκινα ὅπου μετὰ πολλῶν κόπων ἀπεβίβασε τὰ ὅπλα καὶ πολεμοφόδια ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καλύψας αὐτὰ διὰ θάμνων ἵνα μὴ ὄσιν ὀρατὰ μέχρι τῆς μεταφοράς τῶν καὶ ἀνεχώρησε περὶ τὴν 7.ην ὥραν μετὰ τῶν ἀνδρῶν κατεβύων.

θεῖς εἰς τὸ χωρίον Παλιούρη κείμενον πλησίον τοῦ χωρίου Παναγία Ντεμίνη ὅπερ εἶναι ὀρατὸν ἐκ τῆς πόλεως Βόλου, καὶ διὰ τῶν κτηνῶν τῶν χωρικῶν μετέφερον ἀσφαλῶς τὰ ὅπλα καὶ πολεμοφόδια· ἀμέσως δὲ ὑψώσας τὴν κυανόλευκον σημαίαν τὴν 19 Ἰανουαρίου ἤρξατο τῆς διανομῆς αὐτῶν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν εἰρημένων χωρίων καὶ ἐτέλεσε δοξολογίαν, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἔπραξε καὶ εἰς τὰ χωρία Σέσκουλον, Ἄγιον Γεώργιον κλ. παρέμεινε δὲ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου περιφερόμενος ἀνὰ τὰ χωρία καὶ ἐνθαῦρων τῶν κατοίκων οἵτινες συνήλθον καὶ ἐξέλεξαν ἐπαναστατικὴν Ἐπιτροπὴν ἣτις ἐξέδωκε τὸ κάτωθεν ψήφισμα ὅπερ ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν ἐν Βόλῳ Τοῦρκον διοικητὴν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ξένων δυνάμεων.

Συνελθούσα ἡ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐπαρχίας Φεῤῥῶν

ΨΗΦΙΖΕΙ

Ἀποκηρύττει τὴν δυναστείαν τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ Χαμίτ.

Κηρύττει ὡς Βασιλέα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον τὸν Α'.

Κηρύττει τὴν μετὰ τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος ἀδιάσπαστον

Ἰακωβὸν Παναγιώτη Ἐπαρχίας ταύτης καὶ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
Ἀνατίθει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δογμάτων τοῦ παρόντος

ψηφίσματος τῷ ἀρχηγῷ τῶν ἐπαναστατῶν Λεωνίδα Πλατουτζῆ.

Ἐγένετο ἐν Παλαιοῦ τῇ 25 Ἰανουαρίου 1878.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Φεβρῶν

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΤΑΚΟΥΣΗΣ.

Τὰ Μέλη.

Ἀθανάσιος Οἰκονόμου, ἱερεὺς — Δημήτριος Καρασιανό-
γλους, ἱερεὺς — Δημήτριος Πλάτζικας τέως Μουκτάρης —
Στέργιος Θεοδώρου — Ἀπόστολος Ζάκος τέως Μουκτάρης —
Νικόλαος Διανέλης τέως Δημογέρων — Κωνσταντῖ-
νος Καντούλας τέως Δημογέρων — Κωνσταντῖνος Μαρτο-
ζῆς, ἱερεὺς — Πολύχρονος Μαργαρίτης τέως Μουκτάρης.

Ὁ Γραμματεὺς

Δ. Στρατηγόπουλος.

Τὰ ἐναπομείναντα ὅπλα καὶ πολεμοφόδια ἔθεσεν εἰς μέ-
ρος ἀσφαλῆ καὶ κατόπιν μετεφέρθησαν καὶ ταῦτα ἀσφαλῶς
εἰς Μακρινίτζαν διανεμηθέντα καὶ χρησιμοποιηθέντα εἰς τὴν
πρώτην μάχην.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου μετέβη εἰς Μακρι-
νίτζαν ὄπιο καὶ ἡ συστηθεῖσα προσωρινὴ Κυβέρνησις καὶ τὴν
6.ην Φεβρουαρίου ἔλαβε μέρος ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν μάχην
καθ' ἣν ἐφορεύθη παρά τὸ πλευρόν του ὁ προμνησθεὶς γραμ-

ματεὺς του Δημήτριος Στρατηγόπουλος καὶ τὸ ἄνθος τῶν ἐ-
θελοντῶν, ἐπληρώθη δὲ καὶ ὁ σημαιοφόρος του Κόλιας Γεώρ-
γιος ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς μάχης (1).

Μετὰ τὴν ἐκ Ζαγοράς ἐπάνοδον τῶν Σωμάτων εἰς Μακρι-
νίτζαν ὁ ὅπλαρχηγὸς Πλατουτζῆς κατέλαβε τὴν θέσιν Κλη-

(1) Ἡ καταστροφὴ αὕτη ἐπῆλθε διότι ἅμα τῇ εἰδοποιήσει ὅτι
ὁ ἐχθρὸς ἀνήρχετο, ὁ ὅπλαρχηγὸς Πλατουτζῆς ἀκολουθοῦμενος
παρὰ τῶν ἀνδρῶν του καὶ τινῶν ἄλλων ἀνηκόντων εἰς ἄλλους
ὅπλαρχηγούς ἐδραμεν ὅπως καταλάβῃ τὰς ἐπικαίρους θέσεις καὶ
ἐμποδίσῃ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μετώπου τοῦ ἐχθροῦ ὅπερ δὲν θὰ
ἦτο δυνατόν ἐὰν οὗτος ἐξήρχετο τοῦ στενοῦ ἐφ' οὗ ἐβάδιζε καὶ
ἐπειδὴ ἐπλησίαζε νὰ ἐξέλθῃ αὐτοῦ καὶ θὰ ἐπήρχετο τελεία ἡ
καταστροφὴ, ἐπροτίμησε διὰ πάσης θυσίας νὰ καταλάβῃ τὰς δε-
σποζούσας θέσεις ὅπερ καὶ κατώρθωσεν ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπώλειαν
τοσοῦτων εὐγενῶν ὑπάρξεων, ὡς ἐκτεθεὶς κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ
πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τοῦτο ὅμως ἔκαμε τὸν ἐχθρὸν νὰ σταματήσῃ
τὴν πορείαν του καὶ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ προχωρήσῃ ἐφ' ὅλης τῆς
ἡμέρας καὶ ν' ἀπώλεσῃ 600 καὶ πλέον ἀνδρας. Ὁ φιλέλληνας ἀν-
ταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» Ὁγγλ. ὅστις ἔγραψε περὶ τούτων, ἅμα
ἀφικόμενος ἐν Μακρινίτζῃ, ὅπου καὶ ἐθυσιάσθη, τὸν Πλατουτζῆν
ἐζήτησε καὶ μετ' αὐτοῦ περιῆλθε τὰς θέσεις ἐφ' ὧν ἐγένετο ἡ μάχη
τῆς 6.ης Φεβρουαρίου καὶ ἶδε τὰ ὑπὲρ ἑξακόσια πτώματα αὐτὰ οἱ
Τούρκοι ἐγκατέλειψαν ἄταφα, καὶ τὰ ὅποια ἂν καὶ εἶχε παρῆλθῃ
μὴν δὲν ἐδείκνυον οὔτε σημεῖα σήψεως ἕνεκα τοῦ μεγάλου ψύχους
καὶ τῆς χιόνος, μέρος μόνον τούτων εἶχον γείνη βροτὰ τῶν ὄρεων.

Τὴν προσοχὴν του ἐπέσυρεν ἐπὶ πλέον τὸ πτώμα νεκροῦ ἀξι-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΛΛΗΓΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ

μα ἐξ ἧς θέσεως ὑπετίθετο ὅτι θὰ προσβάλλῃ ὁ ἐχθρὸς, ὡς προφυλακὴ μετὰ τῶν Σωματαρχῶν Τακούση καὶ Ναοῦμ καὶ τοῦ Θεοδώρου Κολιγάτη ἢ Τζελεπίτζαρη, ἀλλὰ τὴν 16 Μαρτίου γνωσθέντος ὅτι τὴν κυρίαν προσβολὴν θὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἐχθρὸς κατὰ τῶν Μαυρολιθαρίων, θέσιν ἣν κατεῖχον οἱ Χ. Λελοῦδας καὶ Ἰωάννης Βογιατζῆς, περὶ δὲ τὴν 3.ην ὥραν μ. μ. ἠκούσθησαν καὶ πυροβολισμοὶ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἔδραμεν ἐκεῖσε καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην, καθ' ἣν ἐπληρώθη καὶ ὁ ὄπλαρχηγὸς Ἰωάννης Βογιοντζῆς, ὃν οὐδόλως ἀνέφερον ἡ ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν 17 Μαρτίου ἡμέραν τῆς πτώσεως τῆς Μακρινίτζης ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην καὶ ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν τῶν δεξιόθεν αὐτοῦ τμημάτων πυροβολήσας διὰ τοῦ πολυκρότου του καὶ ἓνα τῶν ἀνδρῶν του ὅστις ἀπεπειράθη ν' ἀναχωρήσῃ ἄνευ τῆς διαταγῆς του. Ἐπὶ τοσοῦτον ἡ διαγωγή του ἤρρεσεν εἰς τὸν Ἰωάννην Καρτάλην ὥστε οὗτος τὸν ἐνηγκαλίσθη φθάσαντες εἰς Πορταρίαν καὶ τῷ εἶπε "Σὺ εἶσαι πατριώτης," τῷ προσέφερε δὲ καὶ βαλάντιον ἐμπεριέχον πεντακόσια εἰκοσάφραγκα, ταῦτα ὅμως οὗτος τοῦ ἐπέστρεψε κατὰ τὴν ἐν Δράκλια τὸ ἑσπέρας ἀφίξιν των. Ἀποφασισθείσης τῆς εἰς Ἄλμυρον μεταβάσεως τῶν ἐπαναστατικῶν Σωμάτων (1) μετέβη ἐκεῖ καὶ οὗτος, ὃν ὁ καλὸς πολίτης ἄξιος δὲ

(1) ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.

Σήμερον 19 Μαρτίου ἡμέρα Κυριακὴ τοῦ 1878 ἔτους, προεδρεύοντος τοῦ Ἀρχηγοῦ Ζ. Μπασδέκη καὶ παρόντων τῶν κατωθι ὑπογεγραμμένων ὄπλαρχηγῶν καὶ Σωματαρχῶν, μετὰ συζήτη-

στρατιώτης ἀλλ' ἀτυχῆς Θρασ. Βελέντζας ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἄλμυροῦ Σωμάτων, ἔταξεν εἰς τὴν σπουδαιότεραν θέσιν διὰ τῆς κάτωθι διαταγῆς του.

Ὅ

Ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ Ἄλμυροῦ ἐπαραστατικῶν σωμάτων πρὸς τοὺς ὄπλαρχηγοὺς κύριον Ἀντώνιον Πετρίτζην καὶ κύριον Λεωνίδα Πλατούτζαν.

Σὰς παραγγέλλομεν νὰ μεταβῆτε καὶ καταλάβητε τάχιστα τοὺς δύο Τουρκικοὺς στρατώνας τοὺς κειμένους πρὸ τῆς Σούρπης, προασπίσητε δὲ τούτους κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἐχθρικῆς προσβολῆς. Περιττὸν θεωρῶ νὰ ὑπομνήσω Ὑμῖν τὸ σοβαρὸν καὶ σπουδαῖον τῆς ἐντολῆς

τησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἐπανάστασις καὶ διατηρῆται ὅσον οἶόν τε ἀκμαία ἀπεφασίσθησαν ταῦτα παμφηρεῖ.

Α'.) Σῶμα ἰσχυρὸν περιλαμβάνον τὰ δύο τρίτα τῆς Στρατιωτικῆς δυνάμεως, καὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν μελῶν τῆς Πρ. Κυβερνήσεως Θεσσαλίας ἐχόντων καὶ τὴν πληρξουσιότητα καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων των νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ παντὸς ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἐπανάστασιν νὰ ἐξέλθῃ πρὸς τὴν Θεσσαλίαν διασπῶν τὰς ἐχθρικὰς γραμμὰς πρὸς καταρτισμὸν καὶ διοργάνωσιν ἐπιθέσεως εἰς τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα.

Β'.) Τὸ ὑπόλοιπον ἐν τρίτον νὰ διακρατῇ ἐρῶμένως ἐπικαιροῦς θέσεις ἐν Πηλῶ καὶ Ὀσση πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ταύτης. Εἶμαι δὲ παραβέβαιος ὅτι θέλετε ἐκπληρώσει τὸ καθήκον Σας ὡς γνήσιοι Ἑλληνας.

Τὴν 27 Μαρτίου 1878 ἐν Μοῦνῃ Ξεριᾶς.

Ὁ ἀρχηγὸς

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐπαναστατικῶν Σωμάτων ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ τότε Πρωθυπουργὸς μέγας πολίτης τῆς Ἑλλάδος ἀείμνηστος Ἀλέξανδρος Κουμουνδούρος τὰ ἐξῆς ἅτινα ἐκοινοποιήθησαν καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος "Ἐθνικὸν Πνεῦμα," ὕπερ ἀντεπροσώπευε τὰς ἀρχάς του:

"Ἀφίκετο ὁ κύρ. Λεωνίδας Πλατούτζας εἰς τῶν ὀπλαρχηγῶν τῶν κατὰ τὸ Πήλιον ἐπαναστατῶν. Ὁ κ. Πλατούτζας ἄμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος ὑπέικων, πρὸς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἔνθα πάντοτε ἐκ τῶν πρώτων καὶ μεταξὺ τούτων ἠγωνίζετο. Δὲν ἔλησμονήσαμεν τίνα ἀνδρείαν ἔδειξε κατὰ τὴν πρώτην ἐν Μακρινίτζῃ μάχῃ, προστατεύσας τὴν ὑποχώρησιν μὲ τοὺς

ται ἐπιτιθέμενα ἢ ἀμυνόμενα πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν χωρὶς γὰρ διασπῶνται.

Δ'.) Τὰ ἀποφασισθέντα ταῦτα γὰρ ἐκτελεσθῶσι σήμερον.

Ἐγένετο ἐν Ἀγίῳ Λαυρεντίῳ.

Z. Μπασιδάκης—N. Ἀξελός—A. Πλατούτζας—A. Πετριτζής
—Ἰω. Γιδοῦς—N. Σταμούλης—I. Φαρμάκης—Ἰω. Κατάλης—
K. Λώρης—Θρ. Βελέντζας—A. Βελέντζας.

„ὄπ' αὐτῶν, πῶς δὲ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μάχης ὀρθίος ἰστάμενος συνεβούλευε τὰ βέλτεστα καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς „πολεμιστάς του. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην τὴν „αὐτὴν ἔδειξε σύνεσιν καὶ γενναϊότητα, μὴ διαφεύσας τὰς „προσδοκίας τῶν πολλῶν φίλων του„.

Ὁ δὲ ἐπίσης προεάρχων πολίτης Νομομαθῆς Βουλευτῆς Ναυπακτίας καὶ Ὑπουργὸς κατὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταπολίτευσιν Ἀθανάσιος Ροιτῆρης προσέφερεν αὐτῷ τὸ σύγγραμμά του "ἢ κατὰ σύνταγμα ὀργάνωσις τοῦ Κράτους," γράψας εἰς τὸ προμετώπιον τὰ ἐξῆς:

ΛΕΩΝΙΔΑ ΠΛΑΤΟΥΤΖΑ

τῷ προμάχῳ Πηλίου

Ἀθ. X. Ροιτῆρης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

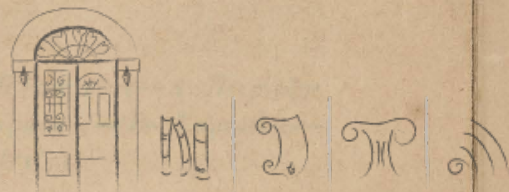
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

...αρκούν την βοήθειαν των αντιστάσεων...
...επιπέσει...
...αρκούν την βοήθειαν των αντιστάσεων...
...επιπέσει...
...αρκούν την βοήθειαν των αντιστάσεων...
...επιπέσει...
...αρκούν την βοήθειαν των αντιστάσεων...
...επιπέσει...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Ἐπειδὴ ὁ κ. Ἐπ. Κυριακίδης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ ἀναφέρει πολλοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ ὡς λαβόντας μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς συμπλοκάς ἐν τοῖς μεθορίοις τὸ 1886 ἔτος, ἐπάναγκες θεωροῦμεν ὅπως ἀναφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, οὐχὶ πλέον ὡς αὐτόπται ἀλλ' ἐξ ἐπισήμων πληροφοριῶν, ὅτι ὁ Ταγματάρχης κόρ. Πλατουτζας Λεωνίδας, λοχαγὸς ὢν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀνῆκεν εἰς τὸ 8.ον Τάγμα τῶν Εὐζώνων τοῦ ὁποίου ἔδρα ἦτον ἡ Ῥαφάνη, οὗτος δὲ μετὰ τοῦ λόχου του κατεῖχε τοὺς σταθμοὺς ἀπὸ Τρία Πλατάκια καὶ Ζορμπά μέχρι Καραγιάννη, καὶ κατὰ τὴν 11.ην Ἀπριλίου ὅτε κατὰ πρῶτον ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἀπεπειράθη νὰ προσβάλλῃ τὴν νύκτα καὶ καταλάβῃ τοὺς σταθμοὺς τούτους, οὐχὶ μόνον ἀπεκρούσθη ὑπ' αὐτοῦ ἐρρωμένως, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τοὺς ἰδικούς του σταθμοὺς, καθόσον ὁ ἴδιος Πλατουτζας ἔδραμε μετὰ τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως τοῦ λόχου μετὰ τοῦ ἐπιλοχίου του Κωστῆ Ἰωάννου εἰς τὴν δεσπόζουσαν θέσιν Βίγλα ἔνθα ὑπῆρχεν ὡς σταθμάρχης ὁ ἀνθυπασπιστὴς Καλαθάκης Δημήτριος, καὶ διὰ τὸ

ἵνα μὴ ἐπιπέσει τοῦτο κατόρθωμά του ὁ ἀρχηγὸς Ἀντιστρατήγος κ. Ἰακώβειος Βελέσσην διέδωκεν ἡμερησίαν διαταγὴν δι' ἧς συνε-
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

χάρει αὐτὸν ὡς καὶ ἅπαντα τὸν λαβόντα μέρος τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὴν ἀπόκρουσιν Στρατόν. Δυνάμει δ' ἐκθέσεως προῦδιβάσθησαν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ὃ τε ἐπιλοχίας του Κωστίης Ἰωάννης καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Καλαθάκης Δημήτριος, παραληφθέντων καὶ τινων ἄλλων ὑπαξιωματικῶν τοῦ λόχου του ἐπίσης διαπρεψάντων.

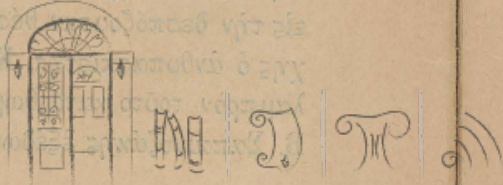
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Καταχωροῦμεν ἐνταῦθα τὰ τῆς μάχης τῆς 6.ης Φεβρουαρίου ὡς τὰ περιγράφει ἐν τῇ ἱστορίᾳ του ὁ ἐπίσης ἀγωνιστὴς Μιλτιάδης Δ. Σεϊζάνης, σελ. 253.

Α΄. ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ

Ἐν οἷα περιεγράψαμεν ἡμελημένη καταστάσει εὐρίσκοντο τὰ ἐν Πηλῖφ στρατιωτικὰ ἔργα περὶ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐθελοντῶν συνεποσοῦτο μόλις εἰς 800 ἀνδρας μετὰ τῶν ἀπὸ Σουρβιάς διαφυγόντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν Ν. Ἀξελὸν καὶ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Α. Πλατούτσαν, ὅστις ἀπὸ τινος ἐν Παληουρίῳ διαμένων μετὰ τοῦ Α. Τακούση καὶ τινων ἀνδρῶν εἶχε μεταβῆ εἰς Μακρινίτσαν μεθ' ἡμέρας τινὰς τῆς ἀφίξεως τοῦ Ζ. Μπασδέκη. Ἄλλ' οἱ ἐν Βόλφ Τοῦρκοι, οἵτινες μετὰ θηριώδους ἀγωνίας ἔβλεπον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν αἰωρουμένην τὴν σημαίαν τῆς μικρᾶς ταύτης ἐλευθέρως πολιτείας, διανοοῦντο τίνι τρόπῳ καίριον νὰ κατενέγκωσιν αὐτῇ κτύπημα. Ἐν ᾧ λοιπὸν οἱ ἐπαναστάται οὐ μόνον ἀμέριμνοι ἐφαίνοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπαισθητῶς εἶχον ἐλαττώσει τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, ἀποστειλαντες τῇ 28 Ἰανουαρίου εἰς Βουλγαρινὴν

πρὸς ἐξέγερσιν τῶν ἐκεῖ τὰ μέλη τῆς Π. Κυβερνήσεως Κ. Ζαμανούδη καὶ Κ. Ζαμανούδη, μετὰ τῶν Δ. Γαρέφη, Ν. ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Γιαννακοπούλου, σωματάρχου αναγορευθέντος και άλλων, δυνάμει 200 ανδρών, τοῦ Δ. Εξάρχου, Θ. Κολινιάτου, Α Ζαχαροπούλου και Μ. Τσέλιου απομακρυνθέντων τῆς Καπρούνης ἀντί, ὡς διετάχθησαν, νὰ καταλάβωσι και παραμείνωσιν ἐν αὐτῇ, οἱ ἐχθροὶ ἤρξαντο προετοιμαζόμενοι εἰς αἰφνίδιον ἐπίθεσιν.

Ἀδοστηρὰ διαταγὴ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐξεδόθη ἐν Βόλῳ, ἵνα τῇ 2 τῆς νυκτὸς Τ. κλείωσι τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν, οὐδεις δὲ ἀπὸ τῆς 3 ὥρας Τ. νὰ περιφέρηται ἐν ταῖς ὁδοῖς. Καὶ ταῦτα ὅπως μυστικῶς τηρήσωσι τὰς κινήσεις τοῦ στρατοῦ, προδιδομένας, ὡς εἰκὸς, τοῖς ἐπαναστάταις.

Τῇ 5 Φεβρουαρίου ἡμέρᾳ Κυριακῇ τακτικῶς τουρκικῶς στρατὸς ἐξεληθὼν μ. μ. τοῦ Βόλου ἐξετέλεσε γυμνάσια ἐπὶ τῆς πεδιάδος Μπουμπουλήθρας, καταφανοῦς τοῖς ἐπαναστάταις, και ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ἐνθ' ὅμως διέμεινεν ἄγρυπνος ἐν τοῖς καταλύμασιν αὐτοῦ. Περὶ δὲ τὴν 7 τῆς νυκτὸς ἐξεληθὼν αὐθις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Οὐγγροῦ Ἰσκενδέρ-πασᾶ ἐβάδισε πρὸς τὸ Κλήμα, ἐνθα κατὰ προηγουμένην συνεννόησιν ἀφίκετο ἀπὸ Βελεστίνου και ἕτερον ἀπόσπασμα, πρὸ ἐβδομάδος σχεδὸν προαποσταλέν αὐτόσε, ὡς και τρίτον κεκρομμέμον τέως ἐν τῇ θέσει Σωρῶ· ἀρα ἡ αὐτόθι ἐχθρική δύναμις ἀνῆρχετο εἰς 4,000 περίπου τακτικῶν και τινων ἀτάκτων μετὰ μίᾳς ἑλῆς ἵππικῆς και 2 ὄρειων τηλεβόλων. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἡ ἐχθρική αὐτὴ δύναμις κατέργινεν εἰς τὴν ἀνάγεσιν προχείρων ὀχυρωμάτων πρὸς τὴν θέσιν Τόμπανον.

Τῇ αὐγῇ τῆς ἐπιούσης αἱ προφυλακαὶ αὐτῶν ἤρξαντο ἀ-

νερχόμεναι τὰς ΔΜ. ὑπωρείας τοῦ Πηλίου πρὸς τὸν ἀπέναντι τοῦ Βαθέος-Ρεύματος βραχώδη Σαρακηγόν.

Οἱ ἐπαναστάται μὲν τῇ προτεραίᾳ ταύτης εἶχον ἀνεγείρει ὀχυρώματα ἐπὶ τῆς ράχεως Μούρου, κυρίας εἰσόδου τῆς Μακρινίτσης, τῇ δ' ἐπαύριον προὔτιθεντο ν' ἀνεγείρωσι τοιαῦτα και ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Σαρακηγοῦ, ἄλλως ὀχυρᾶς θέσεως, ἀφ' ἧς δὲν ὑπώπτευσον τουρκικὴν ἐπίθεσιν, ὅπερ ὅμως φαίνεται ὅτι προὔδότη τοῖς Τούρκοις, ὡς λέγεται μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀποπειραθέντος νὰ παραδώσῃ τοῖς ὀθωμανοῖς δέσμιον τὸν ἀπὸ τῆς Μονῆς Σουρβιάς ἐνταῦθα καταφυγόντα ἔθειλον-τήν. Ἡ ὀχυρὰ τοῦ Σαρακηγοῦ θέσις, μὴ ὑπαρχουσῶν προφυλακῶν, ἀμαχητὶ θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐὰν κατὰ τύχην ὁ ἀπὸ Μακρινίτσης ἀγρότης Ἀγγελῆς-Ἀγγελοῦκος μεταβαίνων πρὸς ξύλευσιν δὲν παρετήρει τὸν ἐχθρὸν προχωροῦντα πρὸς τὸ μέρος τοῦτο κατεσπευσμένως.

Ἦτο ἡ 6 τῆς πρωΐας και οἱ ἐπαναστάται ἐκοιμῶντο δισκορπισμένοι ἐν ταῖς οἰκίαις τοῦ χωρίου, ἐνθα διέμενον ὁ Κ. Γαρέφης, Ζ. Μπασδέκης και Α. Πλατούτσας, τοῦ Ν. Ἀξελῶ μεταδάντος ἀφ' ἐσπέρας εἰς Πορταριάν. Ἡ ἀδικαιολόγητος αὐτῆ τοῦ τελευταίου τούτου ἀπουσία ἐν τῇ παραμονῇ μάχης πρὸ ἡμερῶν ἤδη προηγγελμένης, τὸ ἐπίμετρον οὕτως εἰπεῖν ἀπετέλει τῆς ἐκρήθιμου τῶν εὐαρίθμων ἐπαναστατῶν θέσεως, οἵτινες μ' ὅλα ταῦτα ἦσαν πλήρεις θάρρους και πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν νίκην.

Ὅθεν ἅμα ἡ σάλπιγξ τῆς συναθροίσεως ἤχησε και οἱ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τοῦ χωρίου κώδωνες ἤρξαντο σημαίνοντες τὸν κινδύνον, ἐσπεύσαν οἱ πάντες εἰς τὰ ὄπλα, ἀλλὰ μὴ ἔχοντες

ἐπὶ κεφαλῆς ἀρχηγούς καὶ ὀδηγούς διηυθύνοντο πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ σποράδιον καὶ τυχαίως ὡς ἕκαστος ἠθούλετο. Ὁ Ζ. Μπασδέκης ἐξελθὼν ἐν τούτοις εἰς τὴν κεντρικὴν ἀγορὰν ἐκάλει τοὺς ἐθελοντάς εἰς ἄμυναν κατὰ τοῦ ἐπελθόντος ἐχθροῦ, ἀγνοῶν ποῦ ἀκριβῶς οὗτος εὐρίσκετο. Ἐκείνοι δ' ἐξήρχοντο τῶν οἰκιῶν ἀνά 2—3, διότι οὐδαμοῦ ἐν τῇ νυκτὶ ὑπῆρχε συγκέντρωσις! Πλὴν τοῦ Κ. Γαρέφη καὶ Λ. Πλατούτσα οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν, ὅστις νὰ ὀδηγήσῃ καὶ ἐνθαῦρύνῃ αὐτοὺς δεικνύων τὰ κατάλληλα καὶ ἐπίκαιρα μέρη, ἀφ' ὧν ἠδύνατο ν' ἀποκρούσῃ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ. Τέλος 200 περίπου ἔσπευσαν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Τυμπάνου καὶ Σαρακηνοῦ, 4 δὲ, οἱ πρῶτοι καταφθάντες, ἤρξαντο τῆς μάχης, προσερχομένων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ μεταξῷ. Ἐν ταῖς πρώτοις δὲ τούτοις συγκαταλέγονται οἱ σπουδασταὶ Θ. Χριστόδουλος ἀπὸ Ξηροχωρίου καὶ Δ. Κοριακόπουλος ἀπὸ Πειραιῶς, ἀμρότεροι φονευθέντες.

Ἄδιστάκτως ὀφείλει τις νὰ θαυμάσῃ τὴν ἐτοιμότητα καὶ τὴν γενναιοψυχίαν τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἐθελοντῶν, ἐν οἷς κυρίως ἔγκειται ἡ μεγάλη διαφορὰ τοῦ Ἑλλήνος καὶ Τούρκου! Ἐκεῖνος μὲν αἰωνίως μάχεται καθ' ὑπερτέρας τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεως ἐγκαταλελειμμένος τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ νοημοσύνῃ καὶ δεξιότητι, οὗτος δὲ τυφλὸς ἐκ θρησκομανίας καὶ ἐπὶ τῇ ὀγκύ τῆς ὕλικῆς ὑπεροχῆς ἐρειδόμενος ἐπιτίθεται ἀκάθεκτος, περιφρονῶν τοὺς ἀπέναντι αὐτοῦ ὀλίγους καὶ ἀσθενεῖς ἐχθρούς· ἀλλ' ἀπαξ ἀποτυγχάνων ὑπισθροσθεῖ καὶ δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ αὐτὸν μήτε τὸ βούνευρον μήτε ἡ γομνὴ σπάθη

τοῦ ἀρχηγοῦ, ἧτις κεντᾶ αὐτὸν καὶ πολλάκις ἀνηλεῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του καταπίπτει.

Οἱ 200 ἐπαναστάται δὲν ἐδειλίασαν ἀπέναντι τῆς πολυαριθμοῦ ἐκείνης ἐχθρικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ἀραιωθέντες εἰς ἀκροβολισμόν κατέλαβον τὰς ἀπὸ τοῦ Σαρακηνοῦ καὶ Τυμπάνου μέχρι τοῦ Κλήματος Δ. τῆς Μακρινίτσης ἐκτεινομένας θέσεις. Ὁ Ζ. Μπασδέκης μεταβὰς πρὸς τὸν Κ. Γαρέφην εἰς τὸ κέντρον, καθ' οὗ κυρίως τὸ ἐχθρικὸν πῦρ διευθύνετο, ἀπέρχεται αὐθις ἐκείθεν ἵνα συγκεντρώσῃ πολεμιστάς τινας καὶ καταλάβῃ θέσιν ὑποχωρήσεως, προβλεπομένης ἀναποφεύκτου ἕνεκα τῆς ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ· ἐνφ' ὃ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγαν διευθύνων ἀνθυπολοχαγὸς Λ. Πλατούτσας, παρ' ᾧ οἱ πλείστοι τοῦ σώματος τοῦ Ν. Ἀξελῶς, μάχεται ἐπίσης θαρραλέως ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ. Οἱ Τούρκοι βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῶν τηλεβόλων αὐτῶν μάτην πειρῶνται νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς ὀλιγαριθμούς ἐπαναστάτας, οἵτινες διὰ τοῦ εὐστόχου πυρὸς τῶν εὐθυβόλων Σασσεπῶ θερρίζουσι τὰς ἐχθρικὰς τάξεις καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτάς δις ἐφορμησάσας νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ μετατοπίσωσι τὰ τηλεβόλα αὐτῶν.

Περὶ τὴν 10 ὥραν ἀφικνεῖται ἀπὸ Πορταριάς καὶ ὁ Ν. Ἀξελῶς, ὅστις δὲν μεταβαίνει μὲν ἐπὶ τῶν ὕψωματων, ἐφ' ὧν ἡ μάχη συνέβαινε, ἀλλὰ μετὰ 17 ἀνδρῶν καταλαμβάνει τὴν Ἀνωμαλιὰ, θέσιν κάτωθεν τοῦ πεδίου τῆς συμπλοκῆς, ἀφ' ἧς δ' ἐνοχλεῖ τὸν ἐχθρὸν ἐφ' ὅσον ἡ θέσις αὕτη ἐπέτρε-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ καὶ Τυμπάνου ἐν ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ

ξακολουθεί εκατέρωθεν πεισματώδης, Τούρκοι δὲ πίπτουσι πολλοί· διότι ἐφορμῶντες ἐκτίθενται εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐπαναστατῶν, αἵτινες εἶχον ἤδη ἐνισχυθῆ καὶ ὑπὸ νέας ἐπικουρίας 18 Κερασιωτῶν ὑπὸ τὸν γενναῖον Κ. Ραΐκον, ἐπιτεθέντων κατὰ τῶν Τούρκων πλαγίως, δεξιόθεν τοῦ Τυμπάνου. Ἐπίσης 50 περίπου Μακρινιτσιῶται ἠγωνίζοντο ἀφόβως καὶ καρτερικῶς ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἐπαναστατῶν, ἡ δὲ μάχη ἐφαίνετο κλίγουσα ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ τότε ἀπὸ τοῦ ὄχρωματος τῆς πρώτης γραμμῆς, ἐν ᾧ ἐμάχοντο 60 ἄνδρες, ἐν αἷς καὶ ὁ ἰατρὸς Εὐάγγελος Σταμούλης, ὀλίγον δ' ἀπωτέρω ὁ Ν. Τσάμης, ἐξεληθόντες τινὲς προὐχώρησαν βήματά τινα προσβάλλοντες πλαγίως ἀπόσπασμα τουρκικόν, ὅπερ ἠναγκάσθη γὰρ ὑποχωρήσει, πεσόντων πολλῶν ἐχθρῶν, ἰδίως ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν. Οἱ 60 ἐπαναστάται ἀφόβως ποιοῦντες ὄρησαν τότε εἰς καταδίωξιν τοῦ ὑποχωροῦντος ἐχθροῦ, τοῦ Κ. Γαρέφη παρορμῶντος. Εἰς ἀπόστασιν ὁμοῦς ὀλίγων βημάτων ἰσχυρὰ ἐχθρική φάλαγξ ἀπὸ Βελεστίνου ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἐφορμῶντων καὶ ἀναγκάζει αὐτοὺς γὰρ ὑποχωρήσωσιν αὐθις μετὰ βραχείαν ἀντίστασιν.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς καταλιπόντες τὰς θέσεις αὐτῶν οἱ ἐπαναστάται δὲν δύνανται ν' ἀναστείλωσι τὸν τουρκικὸν χεῖμαρρον, ὁστίς βαθμηδὸν προβαίνει ὅσῳ ἐκεῖνοι ὑποχωροῦσι πρὸς τὸν Προφ. Ἡλίαν διὰ τῆς Καλογρήτσας. Ἐάν ἐν τῇ ὄχρωτάτῃ ταύτῃ θέσει εὕρισκετο δύναμις 50 ἀνδρῶν, οἱ Τούρκοι θ' ἀπεκρούοντο μετὰ μεγάλης φθορᾶς, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐκεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑποχωρήσεως, δι' αὐτῆς καὶ μόνῃς τῆς θέσεως κατορθωτῆς οὐσης. Οἱ μόνου δὲ σπουδαίως εἰς τὴν ἐν-

τεῦθεν ὑποχώρησιν βοηθήσαντες ἦσαν ὁ ἐξ ἀριστερῶν μὲν τῆς θέσεως Ε. Σταμούλης, Ι. Οἰκονόμου καὶ Ψυχούλης ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ ὑποχωρήσαντες, ἐκ δεξιῶν δὲ ἀπὸ τοῦ Γουσίλλα ὁ Ν. Χ. Διανέλλος, Κουρμπέτης καὶ Σομεῶνης μετὰ τοῦ ἀπὸ Κερασιᾶς γενναίου Κ. Ραΐκου.

Ὁ ἐχθρὸς καταλαβὼν τὴν Καλογρήτσαν δὲν ἠδυνήθη γὰρ προχωρήσει καὶ εἰς Πρ. Ἡλίαν, ἀλλ' ἐκείθεν ἐξηκολούθησεν ὁ ἐκατέρωθεν πυροβολισμὸς μέχρι νυκτός· διέμεινε δὲ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀπέναντι τῶν ἐπὶ τοῦ Πρ. Ἡλιοῦ ἐπίσης συγκεντρωθέντων ἐπαναστατῶν ὑπὸ τὸν Ζ. Μπασδέκην καὶ λοιπούς.

Οἱ ὑπὸ τὸν Ν. Ἀξελὸν μετὰ τὴν πρὸς τὸν Προφήτην Ἡλίαν ὑποχώρησιν τῶν προμνησθέντων ἐπανήλθον εἰς Πορταριὰν, ἔνθα ὑπεχώρησαν ἐπίσης διὰ Μακρινίτσας καὶ 70 περίπου μετὰ τοῦ Α. Πλατούτσα, ἀντὶ καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ν' ἀνέλθωσιν εἰς Προφ. Ἡλίαν, ἔνθα ἡ μάχη ἐξηκολούθησεν ἐπὶ μακρὸν, καὶ συνδιασκεφθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου (1).

Κατὰ τὴν μάχην, διαρκέσασαν ἀπὸ τῆς 7 ὥρας π. μ. μέχρι νυκτός, ἔπεσον ἐκ μὲν τῶν Τούρκων φονευμένοι καὶ πλη-

(1) ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ. Ὁ Α. Πλατούτσας ὡς ἐκ τῶν θέσεων ἃς κατεῖχε κατὰ τὴν μάχην δὲν ἠδύνατο γὰρ ὑποχωρήσει πρὸς τὸν Προφήτην Ἡλίαν μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν ὑπὸ τὸν Γαρέφην, οὗτος παρέμεινε εἰς τὰς θέσεις τοῦ ἡμισίαν καὶ πλέον ὥραν καὶ διὰ ταχέως πυρὸς ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν, κατόπιν δὲ μετὰ πολλοῦ κόπου κατῆλθεν εἰς Μακρινίτσαν ἀφ' ὅπου ὤρ καὶ τετραυματισμένος ἐλαφρῶς τὸν δεξιὸν ποσὸν ἀνῆλθεν ἔσπρος μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ εἰς Προφήτην Ἡλίαν ἀποκτείνοντος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνδιάσκεψιν.

γωμένοι ἐπέκεινα τῶν 600· ἐκ δὲ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐκ τῶν ἐθελοντῶν μὲν ὁ ἀνδρῆτος Π. Μαρμαρᾶς, ὁ πρῶην λοχίας τοῦ πεζικοῦ Γ. Παναγιώτου, ὁ Δ. Καλλέργης, Γ. Κελίρης, Α. Πούρος ἢ Δέβρος, Α. Δημόπουλος, Α. Κορωνάκης, Θ. Χριστοδούλου, οἱ σπουδασταὶ Δ. Κυριακόπουλος, (*) Ν. Στρατηγόπουλος καὶ Ε. Οἰκονομόπουλος· ἐκ δὲ τῶν ἐγχωρίων ὁ ἀπὸ Μηλεῶν Γ. Δ. Κουκουβίνος καὶ ἐκ τῶν Μακρινιτσιωτῶν, οἵτινες λίαν ἀδρῶς ἀπέτισαν τὴν δόξαν τῆς πρώτης ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μάχης, ὁ Γ. Καϊμπαλῆς, Κ. Ἀδαμάκης, Γ. Δαούτης, Ν. Καρκάντσαλος, Ν. Κουφογεώργης, Ν. Κ. Δέτσικας, Γ. Γ. Δέτσικας, Θ. Τσουμάκος, Χ. Μπούσμπουρας, Π. Βαλαβάνης, Ζ. Γιαρέντη, Μ. Βλάχος, Σ. Μπράνου, Ν. Ἀγγελάκης· ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ Π. Τσέκος, Γ. Γρηγοράκης, Β. Περράκης, Ν. Ἀδριανοπολίτης, Χ. Ν. Κουβαρᾶς (μετέπειτα ἀποβιώσας), Ν. Κατσίλας, Σ. Τσουάνος, Γ. Κλίτσας, Γ. Κόκκαλος, Γ. Κ. Βατάλης καὶ ἄλλοι.

Ἡ μάχη αὕτη, καί τοι ἐπὶ τέλους οἱ ἐπαναστάται ὑπεχώρησαν, ἐτίμησε τὰ ἑλληνικά ὄπλα· διότι δρᾶξ ἀτάκτων καὶ ἀπειροπολέμων ἐπαναστατῶν ἀπέκρουσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον

(*) Ὁ Ἀδ. Κυριακόπουλος συγκαταλέγεται τοῖς ἐνθουσιώδοις ἐκείνοις καὶ τοιμηροῖς νεανίσκοις, οἵοι ὁ Ν. Στρατηγόπουλος, (1) Σ. Οἰκονομόπουλος καὶ ἄλλοι, οἵτινες καθήρισαν τὸ πρῶτον δι' ἐνδόξου θανάτου καὶ πολυτίμου αἵματος τοὺς εἰς τὸ ἐφεξῆς ιστορικοὺς βράχους τῆς Μακρινιτσίας.

(1) ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ. Δημόφωτος Στρατηγός
πουλος καὶ οὐχὶ Νικόλαος.

καὶ ἐκεραυνοβόλησεν ἐχθρικήν δύναμιν ἐκ τακτικοῦ καὶ ἀτάκτου στρατοῦ συγκειμένην μέχρι 4500 ἀνδρῶν.

Ἡρωϊκῆ ὁμῶς ὑπῆρξεν ἡ τῆς πρώτης ταύτης μάχης τοῦ Πηλίου συμμετοχὴ τῶν γυναικῶν τῆς Μακρινιτσίας καὶ τινῶν παίδων, οἵτινες ἔφερον εἰς τὰ ὄχυράματα πολεμοφόδια, ὕδωρ καὶ ἔλαιον διὰ τὰ ὄπλα. Λόχος ἐξ 70 περίπου γυναικῶν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς συμπλοκῆς πυρετωδῶς εἰργάσθη πρὸς ἀνεγερσιν προχείρων ὄχυρωμάτων ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ, ἀψηφουσῶν τὸν θάνατον μετὰ Σπαρτιατικῆς γενναίωςφυχίας. Τισὶ τῶν σωματάρχων τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ παράδειγμα γενναιότητος ἡ γηραιὰ Σουίπενα, ἡ νεαρὰ Μαργαρίτα Μπασδέκη Μαλιούφα, ἡ Παπαθανάσσα Μητριάνου, ἡ ὑπηρέτρια τοῦ Α. Βασιρδάνη Ἑλένη καὶ τόσαι ἄλλαι!

Ὁ υἱὸς τοῦ Γάλλου ναυάρχου τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁρμούσης γαλλικῆς μοίρας ἐπισκεψάμενος μετὰ τινα χρόνον τοὺς ἐπαναστάτας ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὴν καλλιπάρειον Μαργαρίταν, μαθῶν δὲ τὴν εἰς τὸν ἀγῶνα συμμετοχὴν αὐτῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἑαυτῆς ἀδελφοῦ, ἐνθουσιωδῶς ἀνέκραξεν, ἀσπασθεῖς εὐλαδῶς τὴν χεῖρα αὐτῆς: "Ἔθνος, οὐτινος αἱ παρθένοι ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἡ ἡρωῖς αὕτη, εἶναι ἄξιον τῆς βοήθειας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου,!"

Καὶ ὄντως παρὰ πολλῶν ἐπιβεβαιούται, ὅτι ἡ εἰκοσιτριετις αὕτη κόρη, βλέπουσα ἐν τῇ ὑποχωρήσει τοῦ κέντρου ἀρχηγόν τινα μεταβαίνοντα εἰς ἑτέραν θέσιν καὶ ἐκλαβοῦσα τοῦτο ὡς φυγῆν, ἐφώνησεν αὐτῇ δεικνύουσα πρὸς τὸ μέρος τῶν Γούρκοβων: "Ε, καπετάνιο ὄχ' ἀπ' αὐτοῦ . . . μόν' ἀπ' ἐμοῦ· ἐπάρω ἐγὼ πηγαίνα,!"

Ὅτι οἱ Τοῦρκοι ὑπέστησαν φοβερὰς ζῆμίας, δι' ἃ καὶ ἀπε-
 θαρρύνθησαν, καταφαίνεται ἐκ τῆς μετὰ τὴν μάχην προτά-
 σεως αὐτῶν πρὸς συνθηκολόγησιν διὰ τῶν ἀπὸ Βόλου ἀπε-
 σταλμένων Γ. Καρτάλη καὶ Ν. Κουκκουσλή.

Ὅθεν ὑπὸ τὸν ὅρον οἱ μὲν ἐπαναστάται ἂν ἀπέλθωσιν ἐκ
 Μακρινίτσης, οἱ δὲ Τοῦρκοι νὰ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτήν καὶ
 τὰ ἄλλα χωρία, οἱ μὲν πρῶτοι ἀπῆλθον εἰς Ζαγοράν διὰ Δρα-
 κίας, πολλὰ παθόντες κατὰ τὴν νυκτερινήν αὐτῶν πορείαν,
 οἱ δὲ δεύτεροι ἐπανῆλθον εἰς Βόλον, ἀποκομίζοντες πλὴν 10
 Ἑλλήνων νεκρῶν ἡμιγύμων καὶ τεθλασμένων τὰς κεφαλὰς,
 δύο τραυματίας, ὧν ὁ μὲν ὑποδεκανεὺς τῶν πυροσβεστῶν, ὁ
 δὲ μαθητὴς Α. Παπαϊωάννου ἀπ' Ἀργαλαστῆς, ἀποδιώσας
 μετ' ὀλίγον, καὶ τεμάχιον ὑποκαμίσου, ἐφ' οὗ δι' ἄνθρακος ἐ-
 χάραξαν τὰ σημεῖα τοῦ Σταυροῦ, ἕνα παραστήσωσιν αὐτὸ ὡς
 σημαίαν, καὶ 4—5 ὅπλα.

Τῇ ἐπιούσῃ 8 Φεβρουαρίου, τῶν νεκρῶν παραδοθέντων τῇ
 ἑλληνικῇ κοινότητι Βόλου, αὕτη ἐνεταφίασεν αὐτοὺς μετὰ
 πάσης τιμῆς καταθεῖσα ἐν κοινῇ τάφῳ, παραστάντος καὶ τοῦ
 φιλέλληγος προξένου τῆς Ἰταλίας κ. Βόρελλ.

Ὅμοίως τὰ τῆς μάχης τῶν Μαυρολιθάρων σελ. 291.

ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΜΑΥΡΟΛΙΘΑΡΩΝ

Τῇ 15 Μαρτίου, ἐν ᾧ ἀπόπειρά τις συνεννοήσεως τοῦ Χό-
 βαρτ-πασά μετὰ τοῦ ἐν Μακρινίτση ἀρχηγείου ἐγένετο, ἐν
 Καναλίοις ἐξετελέσθη φοβερὰ γυναικοπαίδων σφαγή, ἣτις ἐ-
 ματαίωσε τὰς μόλις ἀρξαμένας διαπραγματεύσεις.

Ἐν τούτοις οἱ Τοῦρκοι ἔτοιμοι πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἐπὶ τὸ
 Πήλιον μεγάλην ἐπίθεσιν ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι
 τὴν ὀχυρὰν θέσιν τῶν Μαυρολιθάρων, ἀφ' ἧς διὰ στενῆς ἀ-
 νωφερείας ἠδύναντο νὰ προχωρήσωσι κατὰ τῆς Μακρινίτσης,
 2 1[2 ὥρας ἀπεχούσης. Ἄλλ' ἐνῶ ἐν τῷ διαμερίσματι Πορ-
 тариᾶς ἔμενον τὰ σώματα Ν. Ἀξελοῦ, Ι. Φαρμάκη καὶ ἄλ-
 λων ἐγχωρίων σωματαρχῶν διαφόρους θέσεις κατέχοντα, τὴν
 ἐπίκαιρον ταύτην θέσιν, τῆς Μακρινίτσης τὸ προπύργιον, ὑ-
 περήσπιζον οἱ Χ. Λελούδας καὶ Ι. Βογιατσῆς μετὰ δυνάμεως
 150 μόνον ἀνδρῶν, ἐν οἷς καὶ τινες τῶν ὑπὸ τὸν Ι. Γίδαν μετὰ
 τῆς σημαίας αὐτοῦ.

Τῇ 16 Μαρτίου περὶ τὴν 3 μ. μ. οἱ Τοῦρκοι πρόσκοποι ἐ-
 πλησίασαν, προσποιούμενοι ὅτι διώκουσι μικρὰν ἀγέλην βοῶν,
 μετ' οὗ πολὺ δὲ 3 περίπου τάγματα τακτικοῦ στρατοῦ μετὰ
 3 τηλεβόλων ἐπετέθησαν τοῖς αὐτόθι ἐπαναστάταις. Συνά-
 μα ἑτέρα μικρὰ τουρκικὴ δύναμις μετὰ 1 τηλεβόλου ἐξελ-
 θούσα τοῦ προορίου τοῦ Βόλου καὶ καταλαβοῦσα τὴν θέσιν
 Ἐπὶ τῆς Πραγατικῆς ἤρξατο ἐπιδείξωσιν κατὰ τῶν ἐν Πορταριά.
 Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου διαβήματος οὐδὲν ἄλλο ἐσκόπει

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ

ὁ ἐχθρὸς ἢ ν' ἀπασχολήσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα καὶ συνάμα πειραθῆ τῶν δυνάμεων αὐτῶν, ἅς τινες κακῶς ὑπελόγιζεν εἰς 5000 ἀνδρῶν. Ὅθεν ὅτε μετ' ὀλίγον ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτοῦ τὸ σώμα τοῦ Ἀξελου, τὸ τοῦ Φαρμάκη καὶ ἄλλων ὀλίγων ἐν ἐλαιῶνι προφυλαττομένων, ἀπεμακρύνθη μετὰ τοῦ τηλεβόλου αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ φρούριον, ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ἐνός καὶ μόνου τραυματισθέντος.

Ἐν Μαυρολιθάραις ὅμως ἐξετέλει πραγματικὴν καὶ πεισματώδη ἐπίθεσιν, καθ' ἧς γενναίαν ἄμυναν ἀντέτασσαν ὁ Ι. Βογιατσῆς καὶ Χ. Λελοῦδας, ἐκ τοῦ σώματος τῶν ὁποίων εἶχον φανευθῆ ἤδη ὁ Δ. Κουτσούκος, Θ. Χαράλαμπος, Σ. Γαλιλατος καὶ Γ. Λάϊος, ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ Θ. Κόνιος, Γ. Ἀθανασίου, Β. Μανσούρας, Ν. Λάσκουρης, Ο. Δημητρίου, Κ. Γκούμας, Ε. Λιάμτσας καὶ ὁ σημαιοφόρος τοῦ Ι. Γίδα Καταβάτης.

Οὕτω λοιπὸν ἡ θέσις αὕτη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐκινδύνευε νὰ καταληφθῆ ὑπὸ τῆς παλυαρίθμου ἐχθρικῆς δυνάμεως, οἱ δὲ ὑπ' αὐτῆς πιεζόμενοι σωματάρχαι ἐζήτουν ἐσπευσμένως ἐπικουρίαν. Ἄλλ' ὁ ἐν Λούτση πάντων πλησιαιτέρος καὶ 1[4 τῆς ὥρας ἀπέχων, δὲν ἐνέκρινε τὰς τοιαύτας αὐτῶν αἰτήσεις καὶ παρακλήσεις, καὶ τοι οἱ ἀπωτέρω αὐτοῦ Α. Πλατούτσας καὶ Ι. Καρτάλης μετὰ τῶν ἀπὸ Μακρινίτσης ἐγχωρίων, καὶ ὁ Ι. Γίδας ἀπὸ Καλογρήτσης ἐσπευσαν εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς, ἀλλ' ἄργα ἤδη, διότι τραυματισθέντος τοῦ Ι. Βογιατσῆ καὶ ἀναγκασθέντος ν' ἀπομακρυνθῆ τῆς μάχης, τοῦ δὲ ἐχθροῦ ἀδιακόπως προελαύ-

νοντος μετὰ πολλῶν δυνάμεων, ὁ Χ. Λελοῦδας, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ γενναίως ἀπέκρουσεν αὐτὸν, ἀπολέσαντα ἐν ταῖς ἀλληλοδιαδόχοις αὐτοῦ ἐφόδοις 30 περίπου, ἤρξαντο τακτικῆς ὑποχωρήσεως.

Ἡ ἀπώλεια τῆς ἐπικαιροτάτης ταύτης θέσεως ἦν μέγα ἀτόχημα τοῖς ἐν Μακρινίτση, διότι συνεπήγαγε καὶ τὴν τῆς Λούτσης, ἧς ἡ ὑπεράσπισις καθίστατο ἤδη δυσχερῆς. Ὅθεν ὁ Α. Μήτσας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ν. Σταμούλος καὶ Β. Ζοῦρκος ἐσπευσαν ν' ἀποσυρθῶσι, καὶ τοὶ πολλοὶ συζητήσεις ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο, μάτην δὲ ὁ Α. Πλατούτσας μετ' ἄλλων ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης.

Ἦδη ἡ ἐπὶ τὴν Μακρινίτσαν ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ ἐφαίνετο τῇ ἐπαύριον ἀναπόφευκτος. Τὸ σχέδιον τῆς ἀμύνης, ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τοῦ οὐρίου ἐξηρτάτο ἡ σωτηρία καὶ ἡ τιμὴ πάντων, τὸν ἀντικείμενον δὲ ἡ καταστροφή καὶ τὸ ὄνειδος τῆς ἐπαναστάσεως, ἔδει ἐγκαίρως ν' ἀποφασισθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ· ἀλλ' ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ στιγμῇ ἐπῆλθε δυστυχῶς φοβερὰ σύγχυσις καὶ διχογνωμοσύνη, οὐ μόνον δι' ἔλλειψιν ἀρχηγοῦ δυναμένου νὰ σκεφθῆ καὶ ἐπιταχθῆ τοῖς περὶ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὀλίγην προθυμίαν καὶ τὸ ἐκλείψαν θάρρος τινῶν σωματάρχων. Ἐν ᾧ οἱ ἐχθροὶ, καταλαμβάνοντες ἡσύχως τὰς ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν ἐγκαταλειφθείσας θέσεις, παρεσκευάζοντο ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐπιούσαν προσβολὴν, οὗτοι ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἤρξαντο διαπληκτιζόμενοι καὶ ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους.

Ὅμοίως τὰ τῆς μάχης τῆς 17 Μαρτίου, σελ. 294, εἰς ἃ ἐμραίνεται ἡ θέσις ἣν κατείχεν ἕκαστος ὄπλων ἀρχηγός.

Ἡ ἀυγὴ τῆς 17 Μαρτίου ἀνατέλλει κρίσιμος ταῖς ἐπαναστατικαῖς ὄπλοις τοῦ Πηλίου.

Ἡ νίκη τῆς ἡμέρας ταύτης θὰ συνεπήγετο τὸν θρίαμβον τῆς ἐπαναστάσεως, ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ ὁ Χόβαρτ ἐφαίνεται πρόθυμος νὰ συνεννοηθῆ καὶ συνάψῃ ἀναχωρῆν μέχρι τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐν Βερολίῳ συνεδρίου. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν μὲν συνέδραμεν εἰς τὴν νίκην, πολλὰ δὲ τὸναντίον εἰς τὴν μεγάλην καταστροφὴν.

Περὶ τὸ λυκαυγὲς τὰ ὑπὸ τὸν Θ. Βελλέντσα καὶ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Ἰωάννην, τὸν Α. Πετρίτσην καὶ βουλευτὴν Γ. Νικολαΐδην σώματα μετὰ τινων ὑπὸ τὸν Σκόνδραν ἀνδρῶν (*) ἀπειρηκότα ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ κοπῶδους ὕδαιπορίας ἀφίκοντο εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Σαρακηνοῦ, ἐνῶ μένοντα ὀπισθεν τῶν ἐχθρικών δυνάμεων θὰ ἠδύναντο ν' ἀπειλήσωσι κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης σπουδαίως τὸν ἐχθρὸν καὶ ματαιώσωσι τὴν γενικὴν κατὰ τῶν ἐν Μακρινίτση ἐπίθεσιν. Ὅπως δὲ ἔπαυσε ὁ ἀρχηγός Ζ. Μπασδέκης ἀναθαρρήσας ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτῶν ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Ν. Ἀξελὸν τὰ ἐξῆς :

« Ἀφιχθέντων τῶν ὄπλων ἀρχηγῶν Θ. Βελλέντσα, Α. Πετρίτση καὶ Νικολαΐδου, ἀρθροπολοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ μετὰ πλέον τῶν 500 ὀπλιτῶν ἐπαρῆλθε τὸ θάρρος. Μείνατε ὑπερασπιζόμενοι τὴν θέσιν σας! »

(*) Τοῦ Ι. Ζήκου διαμέροντος δυστυχῶς ἀσθεροῦς ἐν Σούρπη.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην λαβὼν ὁ Ν. Ἀξελὸς καθ' ὁδὸν ἐπανήλθεν εἰς τὰ ἐν τῷ διαμερίσματι Πορταριάς ὄχυράματα αὐτοῦ, ἐνθα διέμενον ὁ Ι. Φαρμάκης μετὰ τοῦ Ι. Τσάμη, καὶ ἄλλοι ἐγγύριοι σωματάρχαι. Περὶ τὴν 7 ὥραν π. μ. ἀφίκετο ἀπὸ Μακρινίτσης καὶ ὁ ἀτυχὴς Ὅγγλ, ὅστις τῇ ἑσπέρᾳ εἶχεν ἀφιχθῆ εἰς αὐτὴν ἀπὸ Βόλου, συνεπῆς τῇ πρὸς τὸν Χόβαρτ ὑποσχέσει αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄχυρον τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ Α. Μήτσα, ἵνα ἐκείθεν ἐπισκοπήσῃ τὰ τῆς μάχης.

Ὀλίγη παρήλθεν ὥρα καὶ οἱ πρόσκοποι τοῦ ἐχθροῦ ἤρξαντο ἀναφανόμενοι ἀπὸ τῶν Μαυρολιθάρων καὶ τῆς Λούτσης.

Οἱ ἐπαναστάται ἦσαν παρατεταγμένοι δεξιόθεν τῆς Μακρινίτσης ἐν πεταλοειδεῖ σχήματι, οὗ τινος τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ ἦν ἀπέναντι τοῦ λόφου Παναγιᾶς-Προυνάρι, τὸ δὲ ἀριστερὸν ἢ Καλογρήτσα καὶ κέντρον ἢ Προφ. Ἡλίας.

Ὁ Β. Ζούρκος καὶ Θ. Κολωνιάτης, οἵτινες οὐδέποτε ἔπρεπε νὰ ταχθῶσιν εἰς θέσιν, ἀφ' ἧς κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιτυχία ἐξηρτάτο, κατείχον τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ κέρατος, μετ' αὐτοῦ δὲ τὰ λοιπὰ σώματα ἦσαν παρατεταγμένα μέχρι Καλογρήτσης ὡς ἐξῆς :

Ζ. Μπασδέκης, Χ. Λελοῦδας καὶ Χ. Διανέλλος· Α. Μήτσας, Θ. Τσακίρης καὶ Γ. Ἀντωνόπουλος· Ι. Καρτάλης καὶ Λ. Πλατούτσας· Ν. Σταμούλης καὶ Μαστέλλος· Ι. Γίδα, Α. Πετρίτσης, Θ. Βελλέντσα, Γ. Νικολαΐδης καὶ διάφοροι ἐγγύριοι. Ὁ Δ. Γαρέφης εὐρίσκετο πρὸς τὸ μέρος τῆς Καλιακούδας, ὁ δὲ Ι. Μπαντῆς ἐπρόκειτο νὰ καταλάβῃ τὴν Χαμορίγα-

σας δὲν ἐγένετο· ὁ Ι. Βελλέντσα κατείχε τὸ κέντρον καὶ ὁ Β. Ζούρκος τὴν πρὸς τὸν Βόλον Ἀνωμαλιά. ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τοῖς ἀνωτέρω συγκατατακτέοι καὶ οἱ γενναῖοι ἀποσπασμα-
τάρχαι Ναοῦμ Κωνσταντινίδης, Γ. Οἰκονόμου, ὁ δεκανεὸς Κυ-
ριακίδης καὶ ἄλλοι ἐγχώριοι, περὶ ὧν προηγουμένως ἐγένετο
λόγος. Δυστυχῶς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν τελευταίων, μὴ εἰ-
δοποιηθέντες ἐγκαίρως, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρευρεθῶσιν
ἐγκαίρως ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.

Καταχωροῦμεν πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἐν τῷ τύπῳ τὴν ἐπο-
χὴν ἐκείνην δημοσιευθέντα.

«ΕΦΗΜΕΡΙΣ».

Μετ' εὐχαριστήσεως εἶδομεν ἀναγραφόμενον εἰς τὰς ἐκ-
θέσεις ἐκ Βόλου ὡς πολεμήσαντα τολμηρότατα ἐν Μακρι-
νιτζῆ τὸν γνωστὸν Ἀνθυπολοχαγὸν κύρ. Α. Πλατούτζαν
ὅστις ἐκ τῶν πρώτων ἐξῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ ἐγένετο
ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ ψηφίσματος τοῦ Βελεστίνου. Οὗτος ρεα-
ρὸς ὧν ἐπιλοχίας μετέβη καὶ εἰς Κρήτην κατὰ τὴν ἐπα-
νάστασιν τοῦ 1866 ἀναφαίνεται δὲ ζωηρῶς συνεχίζων
τὴν γενναίαν ἀποστολὴν του.

«ΕΘΝΙΚΗ ΦΩΝΗ».

Ἡ «Στοὰ» ἐδημοσίευσεν ἔκθεσιν τῆς ἐν Μακρινιτζῆ
μάχης εἰς ἣν ἀναφέρεται ὅτι διέπρεψεν ὁ ἀνθυπολοχα-
γὸς Α. Πλατούτζας· ἤδη μανθάνομεν ἐκ προφορικῆς ἀ-
φηγήσεως νέου τιρὸς ἐκ τῶν πολεμησάντων ὑπὸ τὴν ὁ-
δηγίαν του, ὅτι ὁ Πλατούτζας πρῶτος ἐξελθὼν ἰδίᾳ δα-
πάνῃ ζῆ μαχόμενος ἀνδρείως.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

«ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΝΕΑ».

Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία.

Πήλιον, 24 Φεβρουαρίου 1878.

Ἦδη εἰμεθα συγκεντρωμένοι ἐνταῦθα πλέον τῶν 1000 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μήτσα, Πλατούτσα, Ἀξελῶ καὶ Μπασδέκη. Τὸ σῶμά μας εὐρίσκεται ὑπὸ ἰανὴν πειθαρχίαν διότι εἶχε τὴν τύχην νὰ διοικῆται παρὰ στρατιωτικῶν. Σήμερον ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κκ. Κωνστ. Ζουμανούδη (ιατροῦ) καὶ Χατζῆ Κιτελῆς ἧτις ἀποστολὴν ἔχει νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ἀρμοδίων περὶ τῆς ἐνταῦθα καταστάσεως καὶ φθάσῃ μετ' αὐτῶν εἰς τι εὐχάριστον ἀποτέλεσμα, ὅπερ καὶ ἀναμένομεν ὡς θετικὸν, καθόσον τὰ ἐκλεχθέντα καὶ ἀποσταλέντα πρόσωπα ἀπολαμβάνουσι μεγάλης ὑπολήψεως παρὰ τε τῶν ἐργαζομένων καὶ ἐθελοντῶν.

Συγτελέσατε καὶ ὑμεῖς ἐφ' ὅσον ὑμῖν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ νὰ ἐπέλθῃ βελτιώσεις τις τῆς θέσεως ἡμῶν, διότι ὡς ἔχουσιν ἤδη τὰ πράγματα κίνδυνος μέγας ὑπάρχει μὴ καταπέσῃ ὀλοτελῶς ὅ,τι μετὰ τοσοῦτων κόπων καὶ θυσιῶν ἠγέρθη.

Πολλάκις εἰσχωρεῖ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχηγοῖς ἡμῶν ἡ διαίρεσις ἧς τὰ ἀποτελέσματα πάντοτε πάντοτε ἀποβαίνουν ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ κ. Πλατούτσας, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρ' ὅλων κατορθοῖ πάντοτε νὰ ἐπιφέρει τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν.

Ὅρειλῶ δὲ συγχρόνως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ παρὰ τῶν ἀνωτέρω ἀρχηγῶν διατηρούμενος ζῆλος πρὸς τὸ καθῆκον καὶ ἡ διακρίνουσα αὐτοὺς αὐστηρὰ τιμιότης καὶ ἀνδρεία, κατέστησεν αὐτοὺς ἀγαπητοὺς οὐ μόνον παρὰ τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐθελονταῖς, ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἐργαζομένοις.

Μάχη μέχρι τοῦδε ρεωτέρα πλὴν ἐκείνης περὶ ἧς προγενεστέρως σὰς ἐγγραφα δὲν ἐδόθη. Ἐλπίζω ὁμοίως κατ' αὐτὰς νὰ εὐτυχήσω διαβιβάζων ὑμῖν εἰδήσεις πολεμικὰς εὐχαρίστον. Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν.

Ὁ Σὸς

Κ. Δ. ΠΟΤΑΜΑΣ.

«ΣΤΟΑ» (22 Μαρτίου 1878).

ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Περὶ τῆς ἐν Μακρινίτζῃ μάχης τῆς 17 Μαρτίου.

Βόλος 20 Μαρτίου 1878.

Ἄμα τῇ πρώτῃ τῆς Παρασκευῆς 17 Μαρτίου οἱ Τοῦρκοι ἀρχοῦνται τῆς ἐπιθέσεως ἐκ τῶν θέσεων ἃς εἶχον καταλάβει τὴν προτεραίαν. Ἡ προσβολὴ γίνεται πανταχόθεν. Ἡ μάχη διαρκεῖ ἐπὶ ἐπὶ ὥρας. Οἱ Τοῦρκοι μάχονται ἀναπαύσας ὅπως ἀναρπάσωσι τὰς θέσεις τῶν ἡμετέρων ἐξ ἐξουσίας. Οἱ ἡμετέροι διατάττουσι πάντοτε ἐμπρὸς, εἰ καὶ τὸ εἶδος καλύπτεται ὑπὸ πτωμάτων.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΗΘΟΥΣΙΟΥ

Τότε ὁ Τζελεπίτζαρης ἀναδεικνύεται ἀληθῆς ἥρωσ. Προχωρήσας καὶ καταλαβὼν χαράδραν τινα δέχεται τοὺς Τούρκους ἐξ ἀποστάσεως ἑκατὸν μέτρων καὶ διὰ καλῶς τρεφομένου πυρὸς τρέπει εἰς φυγὴν ἐν Τάγμα καὶ σύρας τὴν σπάθην ἐξορμᾷ καὶ καταδιώκει αὐτό. Κρανγαὶ χαρᾶς συνοδεύουσι τὸν ἀνδρείον, ἀλλ' ἡ χαρὰ ἦτο σύντομος διότι τὸ σῶμα τοῦ Ἀμούσαγα, ἐκ δισχιλλῶν ἀνδρῶν, ἀναπτύχθην ἀπειλεῖ τὴν περικύκλωσιν τῶν ἐπαραστατῶν. Οἱ δειλότεροι δίδουσι τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως καὶ τούτους παρακολουθοῦσιν οἱ ἄλλοι καὶ μετὰ μικρὸν ἡ ὑποχώρησις εἶναι γενικὴ. Ἐπὶ στιγμὴν οἱ ἐπαραστάται τρέχουσι τὸν κίνδυνον νὰ κυκλωθῶσιν, ἀλλὰ φοβερὸν πῦρ σταματᾷ τοὺς Τούρκους. Οἱ Ἰω. Γίδας, Ἰω. Καρτάλης, Κ. Λώρης, Α. Πλατούτζας καὶ Ι. Βελέντζας καὶ ἄλλοι ὧν τὰ ὀνόματα ἀγνοῶ ἐπολέμησαν καλῶς.

«ΣΤΟΑ» (29 Μαρτίου 1878).

ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΕΚΘΕΣΕΩΣ.

Βόλος 20 Μαρτίου 1878.

Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην ἐτηλεγράφησα καὶ ἔγραψα ὑμῖν ἐν καιρῷ. Ἦδη προσθέτω λεπτομερείας ἀκριβεῖς.

Ὁ Πλατούτζας ἐπολέμησε καὶ κατὰ τὴν μάχην ταύτην

γενναίως, ὑποχωρήσας μετὰ τῶν τελευταίων ἀφ' οὗ ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἄλλων Σωμάτων.

«ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» (9 Ἀπριλίου 1878).

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ.

Περικοπὴ ἀφηγήσεως αὐτόπτου μάρτυρος καὶ μετόχου τῆς φονικῆς μάχης τοῦ κυρ. Ἀριστείδους Καρτάλη.

Τὴν δὲ 1.ην μ. μ. ὦραν τέσσαρα Τουρκικὰ Τάγματα ἐπέπεσαν ὀρμητικῶς ἐναντίον τῶν ἐπαραστατῶν, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν πανταχόσε καθ' ὃν χρόνον τὸ ἐπαραστατικὸν πῦρ ἀπέκρουε τοὺς Τούρκους, ὁ Ἀμούσαγας καταλαμβάνει τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ πρὸς τὸ «Πλιασίδι». Κινοῦνται ἤδη ταυτόχρονως πρὸς γενικὴν ἔφοδον σύμπασαι αἱ Τουρκικαὶ φάλαγγες περὶ τὴν 1 1[2 ὦραν μ. μ., ἀλλὰ καίτοι ἡ ἔφοδος ὑπῆρξεν ὀρμητικὴ καὶ ἐπίμορος ἀπεκρούσθη εἰς 1[2 ὦραν τὸ πῦρ ἐν τούτοις τοῦ Ἀμούσαγα ἠνώχλει μεγάλως τοὺς ἐπαραστάτας ἔνεκα τοῦ ὀποίου ἤρξατο ἡ ὀπισθοχώρησις. Οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν ἐπαραστατῶν καὶ τὸν Προφήτην Ἠλίαν κυκλώσαντες τὰ Σώματα τῶν ἀδελφῶν Καρτάλη καὶ τοῦ Ἀρθυπολοχαγοῦ τοῦ Πεζικοῦ Α. Πλατούτζα ὅστις ὡς ἄλλος ἥρωσ ἐμάχετο ὀρθίος κρατῶν εἰς τὴν δεξιάν τοῦ ἔξωτος καὶ εἰς τὴν ἐτέραν τὰ δίοπτρα τοῦ Μουσεῖο Ἀκαδημίας καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς ὀλίγους ἐκείνους ἄν-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ Ἀκαδημίας

δρας μόλις 90 και διηρημένους εις τρία όχρωμάτα. Ότε οι Τούρκοι έφθασαν πλέον εις απόστασιν 100 βημάτων σχεδόν, τότε έδόθη παρά του Πλατούτζα ή διαταγή της τακτικής όπισθοχωρήσεως άνευ της όποίας θα έχανόμεθα.

«ΜΕΡΙΜΝΑ».

Άφίκετο ό άξιωματικός Α. Πλατούτζας εις τών Σωματαρχών του Πηλλου, εις όν ή έπαράστασις και οι έπαρστάται όφειλουσι πολλά. Άληθώς δ' άπεδείχθη ού μόνον γενναίος έν ταίς μάχαις αλλά και δεξιός εις τό να προλαμβάνη ή άποσοβή τους έπισκήψαντας κατ' έπαράληψιν κινδύνους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.**

Παρατίθεται ὧδε καὶ τὰ ἐν ταῖς σελίσι 576—584 ἀναγερόμενα περὶ τῆς Θεσσαλικῆς ἐπανάστασέως τοῦ 1878 ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ τοῦ κ. Ἐπαμ. Κ. Κυριακίδου, εἰς ἃ οὐδόλως μνημονεύεται ὁ ἐπὶ τοσοῦτον ἀγωνισθεὶς καὶ διαπρέφας εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ἐπανάστασέως ταύτης Λεωνίδας Πλατούτζας, ἵνα ἕκαστος ἀναγνώστης τὸν τάξῃ κατὰ τὴν κρίσιν του εἰς τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν.

Πολὺ ἀναμφιλέκτως σπουδαιότερα ἐγένοντο τὰ κατὰ τὴν Θεσσαλίαν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην συνεκεντρώθησαν πάσαι σχεδὸν αἱ ἐνέργειαι, διότι ἐκεῖ ἔσπευσαν οἱ πλείστοι τῶν ἐθελοντῶν ἕκ τε τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτῶν ἵνα ἐνισχύσωσι τοὺς ἐγχωρίους καὶ ἐκεῖ ὅπωςδήποτε ἐγένοντο μάχαι ἄξιαι ἰδιαιτέρας μνείας. Πολλοὶ δὲ τοῦ μετὰ τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἐπανακάμψαντος καὶ πάλιν εἰς Λαμίαν ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἐγκατέλειψαν τὰς τά-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

Εἰς τῶν ἵνα σπεύσωσιν εἰς ἐπικουρίαν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν αὐτοῦ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΟΥ ΠΕΡΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1877 ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΑΙ

τὸ ὄλον 72 ὑπὸ τὸν Λ. Βούλγαρην ἐπιβιθασθέντες τοῦ ἀτμοπλοίου Λαέρτου τῶν Θεοφιλάτων προὔτιθεντο νὰ μεταβῶσιν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντες ν' ἀποβιθασθῶσιν ἐκεῖ, διτηρῶνθησαν εἰς τὸ Πήλιον τῆς Θεσσαλίας. Μετὰ τινὰς περιπετειᾶς τὸ ἐπαναστατικὸν σῶμα κατέλαβε τὴν ὀχυρὰν μονὴν τῆς Σουρβιάς, τετράωρον ἀπὸ τοῦ Βόλου ἀπεχούσης. Ἡ τουρκικὴ διοίκησις πληροφορηθεῖσα τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀποσπάσματος ἀπέστειλεν 700 στρατιώτας καὶ 200 ἀτάκτους μεθ' ἐνὸς πυροβόλου καὶ τῇ 12 Ἰανουαρίου 1878 προσέβαλον τοὺς ἐν Σουρβιά 72. Οἱ ἐπαναστάται λαμπρὰν ἀντέταξαν ἄμυναν ὑπὸ τοὺς Ν. Γιαννακόπουλον, Ναοὺμ Κωνσταντινίδην, Μακεδόνα, Ἐξαρχον καὶ λοιποὺς εὐτόλμους ἀνδρας. Συμμετέσχον δὲ τοῦ ἀγῶνος καὶ οἱ δέκα τῆς μονῆς μοναχοὶ ὑπὸ τὸν γηραιὸν Καλλίνικον. Ἄλλεπάλληλοι ἐφοδοὶ τῶν ἐχθρῶν ἀπεκρούσθησαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πολιορκία καθίστατο στενωτέρα, οἱ ἐπαναστάται ἐσχεδίασαν καὶ ἐπραγματοποίησαν ἐπιτυχοῦσαν ἐξοδον κατὰ τὴν νύκτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15, οἱ δὲ ἐχθροὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν ὠραίαν μονὴν εὗρον δύο μόνον γέροντας μοναχοὺς· ἀλλὰ τὸν μὲν τούτων κατέσφαξαν, τὸν δ' ἕτερον ἔρριψαν ἐν πυρᾷ, δι' ἧς ἐπυρπόλησαν καὶ τὴν μονὴν, πρὸς τὰς συμβουλὰς τοῦ τούρκου ἀρχηγοῦ, προσπαθοῦντος νὰ καθησυχάσῃ τὰ ἐξαγριωθέντα ἔνστικτα τῶν στρατιωτῶν του. Ἀλλὰ τὸ γεγονός τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν ἵνα ἐπαναστατήσωσι πάντα τὰ χωρία τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ζαγοράς, τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας. Ταῦτοχρόνως περίπου ὁ ἐν τῇ διαμερίσματι Ἀλμυροῦ πρόκριτος Οἰκονομίδης Πατσούρας μετ' ἄλλων γενναίων συνεπαρχιωτῶν του συγγενηθεὶς ἀπε-

τέλεσε τὸν πρῶτον ἐπαναστατικὸν πυρῆνα· περὶ τὰ μέσα Ἰανουαρίου προσήλθεν εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο μετὰ 20 ἀνδρῶν ἐξ Ἀλεξανδρείας ὁ ἐκεῖ φιλόπατρις τραπεζίτης Γεώργιος Γούσιος, ὅστις ἐγκαταλείψας τὴν Ἀγγλοαγρυπτικὴν τράπεζαν, ἧς μετ' οὐ πολὺ ἐγένετο διευθυντής, ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος· μετ' αὐτὸν ἀφίκαντο οἱ ἀδελφοὶ Βελεντζαῖοι, Ἀχιλλεὺς καὶ Θρασύβουλος, τὸ σῶμα τοῦ Α. Μήτσα, ὁ Γ. Ζήκος, ὁ Ν. Ἀξελός, πάντες μετὰ τινῶν ἀνδρῶν, τὸ ὄλον μόλις ἑκατόν. Οἱ ἐπαναστάται οὗτοι τῇ 16 ὕψωσαν τὴν κυανόλευκον σημαίαν καὶ ἐτέλεσαν δοξολογίαν ἐν Βρόνια· τῇ ἐπαύριον ὁμως ἐπετέθησαν κατ' αὐτῶν 300 τούρκοι, οἵτινες εἶχον καταλάβει τὴν μονὴν τῆς Ξενίας μεθ' ἐνὸς πυροβόλου καὶ οἱ ὅποιοι ἐρρωμένως ἀπεκρούσθησαν ἀπώλεσαντες 70 ἀνδρας. Τὴν 20 ἐπανελάβον οἱ τούρκοι τὴν ἀπόπειράν των, ἀλλὰ δὲν ἀπέβησαν εὐτυχέστεροι, διότι ἀπολέσαντες πάλιν πολλοὺς ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μονὴν, ἧς ἡ πολιορκία καθίστατο στενωτέρα. Οἱ τούρκοι οὗτοι κατώρθωσαν τέλος κατὰ τὴν νύκτα τῆς 21 πρὸς τὴν 22 κακοὶ κακῶς νὰ δραπετεύσωσι, πνιγόντων περὶ τοὺς 20 ἐν τῇ διαβάσει τοῦ παραποτάμου Ξηριᾶ, οἱ δὲ ἐπαναστάται εἰσήλθον εἰς τὴν μονὴν ἔνθα εὗρον τετρακισχίλια φυσίγγια Σνάϊδερ καὶ διπυρίτην ἄρτον πολύν. Ἐπὶ μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλλον συνεπυκνοῦντο τὰ διάφορα ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα προσερχομένων νέων ἐθελοντῶν. Τὴν 2 Φεβρουαρίου εὗρίσκοντο ἐν τῇ χωρίῳ Κελλάρια 700 περίπου ἐπαναστάται ὑπὸ τοὺς ἀποσπασματάρχας

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΕΙΤΙΟΣ, βουλευτὴν, Α. Μήτσαν, Λυκάκην, ἀδελφούς Βελεντζαῖοι, Χ. Βελοῦσαν, Σκορδίτην, Ζούρκον καὶ Κούσαν, ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΞΟΥΡΙΟΥ

οἵτινες ἀπεφάσισαν, συσκεφθέντες, νὰ καταλάβωσι τὸν Πλά-
τανον, ὃν καὶ ἐπολιόρησαν. Πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Πλατάνου
ἐπῆλθον ἐξ Ἀλμυροῦ 2000 τούρκοι, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν κα-
ταδιωχθέντες μέχρι τοῦ Ἀλμυροῦ, τοῦ Πλατάνου καταλη-
φθέντος ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν τινας, πλη-
ρωθέντος τοῦ σωματάρχου Ι. Βελλέντζα καὶ ἀπώλεσαντος
τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Γ. Γουσίου, ἀλλὰ τὰς ἀπωλείας
ἀνεπλήρωσαν ἀφικόμενοι περὶ τοὺς 25 ἔλληνας φοιτηταὶ ὑπὸ
τὸν καθηγητὴν Ν. Νικολαΐδην, ἀξιωματικὸν καὶ μαθηματι-
κὸν διαπρέψαντα καὶ ἐν τῇ Κρητικῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1867.
Κατὰ τῶν ἐν Πλατάνῳ ἐπαναστατῶν ἐξεπέμφθη τῇ 12 Μαρ-
τίου τουρκικὸς στρατὸς πολυἀριθμὸς ἐξ Ἀλμυροῦ ὑπὸ τὸν
Μουχλὶς πασᾶν καὶ Ἀκιάχ βέην, οἵτινες ἐρρωμένως ἐπετέ-
θησαν κατὰ τῶν πολλῶ ἀριθμητικῶς μειονεκτούντων ἐλλήνων.
Μολοντόι οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Πλατάνου ἠμύνοντο μετὰ γεν-
ναιότητος, ἤρξαντο νὰ κάμπτωνται πρὸ τῶν ἐξαπλασίων καὶ
πλέον ἐχθρικῶν δυνάμεων· ἡ μάχη εἰς κρίσιμον διετέλει ση-
μεῖον, ὅτε ἀφίκετο ὁ γενναῖος ἱερὸς λόχος τῶν Θηβαίων ὑπὸ
τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοῦ Λουκᾶν Μπέλλον, ἰατρὸν, Γ. Πετούσην
καὶ Σ. Κουκούλεξαν, βουλευτάς, ὅστις συμπλακεῖς πρὸς τὸ
ἐχθρικὸν ἵππικὸν προσέδωκε νέαν ὀρμὴν εἰς τὴν μάχην, ἣτις
ἐξηκολούθησε μέχρις ἑσπέρας προξενήσασα εἰς ἀμφότερα
τὰ μέρη ἀρκούσας ζημίας· δι' ἔλλειψιν ὅμως πολεμοφοδίων
οἱ ἐπαναστάται ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς Κελλά-
ρια, Βρόνιαν, Σούρπην καὶ τινὰ ἄλλα χωρία, οἱ δὲ τούρκοι εἰ-
σελθόντες εἰς Πλάτανον κατέκαυσαν αὐτόν. Οἱ τῆς Σουρβίας
μαχηταὶ συνηνώθησαν μετ' αὐτὸν μετὰ τοῦ μαιράρχου τῆς

χωροφυλακῆς Ζ. Μπασδέκη ἄγοντος 200 ἐθελοντάς, τοῦ Δ.
Γαρέφη καὶ ἄλλων· οἱ ἐν Πηλίῳ οὗτοι ἐπαναστάται, προσελ-
θόντων καὶ ἐξήκοντα πληρεξουσίων τοῦ διαμερίσματος, ἐξε-
λέξαντο προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ πρόεδρον τὸν Ἰερώνυ-
μον Κασσαδέτην καὶ ἀντιπροέδρους τὸν Ζ. Μπασδέκην καὶ
Ε. Σταμούλην, ἣτις καὶ ἐξέδωκε προκήρυξιν ἀγγέλλουσαν
τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔνωσιν. Οἱ ἐπαναστάται ἐνισχυθέν-
τες καὶ διὰ τῆς προσσελεύσεως καὶ ἄλλων τινῶν ἐθελον-
τῶν μετέβησαν εἰς Μακρινίτσαν ὁμοῦ μετὰ τῆς προσωρινῆς
κυβερνήσεως. Τῇ 6 Φεβρουαρίου 4000 τουρκικὸς στρατὸς
μετὰ δύο πυροβόλων, ἀρχηγούντος τοῦ Ἰσμενδέρ πασᾶ, ἐπε-
τέθη κατὰ τῶν ἐν Μακρινίτσει ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἐνδοξον
ὁμολογουμένως ἀντέταξαν ἄμυναν· αὐταὶ αἱ γυναῖκες τῆς
Μακρινίτσης συμμετέσχον τῆς πάλης, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐ-
φήμως δέον νὰ μνημονευθῇ ἡ νεᾶνις Μαργαρίτα Μπασδέκη
Μαλιούφα. Ἡ μάχη αὕτη καθ' ἣν τὸ ὀλιγάριθμον στρατιωτι-
κὸν σῶμα ἐπεδείξατο ἀξιοθαύμαστον καρτεροψυχίαν, καθ' ἣν
νεαροὶ μαχηταὶ γυμνασίου ἔπεσαν ἥρωϊκῶς μαχόμενοι, οἱ Δ.
Κυριακόπουλος, Δ. Στρατηγόπουλος καὶ Σ. Οἰκονομόπουλος,
καθ' ἣν οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζόμενοι ἀντέστησαν μέχρι
βαθείας νυκτὸς κατὰ τῶν ὀκτάκις πολυαριθμητέρων ἐχθρῶν,
βεβαίως εἶναι ἀξία εὐφήμου μνείας. Εἰς 600 Τούρκους καὶ
150 Ἕλληνας ἀνέρχονται οἱ φονευθέντες, τῇ ἐπαύριον οἱ
Τούρκοι προέτειναν ὅρους συνθηκολογίας διὰ τῶν ἐκ Βόλου
ἐκπεμφθέντων ἐπίτιδες Ἑλλήνων Κ. Καρτάλη καὶ
Ν. Κομουλάη· ἀπεφασίσθη δὲ οἱ μὲν ἐπαναστάται ν' ἀπέλ-
θοσι εἰς Μακρινίτσαν, οἱ δὲ Τούρκοι οὔτε εἰς ταύτην οὔτε εἰς

τὰ ἄλλα χωρία νὰ εἰσέλθωσιν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐν μέρος τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Μακρινίτσης διηρθύθη εἰς Ζαγοράν τμήμα ὅμως αὐτῶν ἐξέδραμεν εἰς Βουλγαρίνην καὶ Κουκουράβαν καὶ μετὰ μικρὰν τινα ἀψιμαχίαν μετέβη καὶ τοῦτο εἰς Ζαγοράν ἔνθα εὐρίσκειτο τὸ γενικὸν ἐπαναστατικὸν ἀρχηγεῖον. Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸ ἀτμόπλοιοι "Βυζάντιον," ἀπεβίβασεν εἰς τὸν Ἀγιοκάμπον τῆς Ὀσσης, περὶ τὰ τέλη Φεβρουαρίου, τετρακοσίους περίπου ἐπαναστάτας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ λοχαγοῦ Κ. Λώρη, ἐν οἷς καὶ ὁ γενναῖος Ἐλβετὸς ταγματάρχης Κάρλος Σούτερ καὶ 100 ἄλλοι ἐθελονταὶ καὶ σπουδασταὶ ὑπὸ τὸν Ι. Φαρμάκην· οἱ ἐπαναστάται οὗτοι μετέβησαν εἰς τὴν ἐγγὺς μονὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Τὴν 26 Φεβρουαρίου ὁ Σούτερ ἐποιήσατο κατόπτεισιν τῶν ἐν Ἀγιοῦ εὐρίσκομένων Τούρκων, οἵτινες ἐννοήσαντες τὸ ὀλιγάριθμον αὐτῶν ἐπέπεσαν τῇ ἐπαύριον κατ' αὐτῶν καὶ πληγώσαντες τὸν σωματάρχην Κατσικόπουλον ἠχμαλώτισαν· ὁ Σούτερ, καθ' οὗ οἱ Τούρκοι ἐπετέθησαν μετὰ δύο τηλεβόλων καὶ ἵππικῶν, καίτοι γενναίως ἀγωνισάμενος ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μονὴν καὶ ἤρξατο μετὰ τοῦ Λώρη τὴν ὀχύρωσιν τῆς θέσεως ταύτης· προσήλθον δὲ καὶ ἄλλα ἀποσπάσματα, ὡς τὰ τοῦ Μήτσα, Λελούδα, Λυκάκη καὶ λοιπῶν καὶ κατελήφθησαν πᾶσαι αἱ ὄχυραι θέσεις. Τῇ 8 Μαρτίου οἱ ἐπαναστάται διηρημένοι εἰς τμήματα ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Ἀγιοῦ, ἣν ὑπερήσπιζον 3,000 περίπου Τούρκοι ὑπὸ τὸν Ἀμοῦδς ἀγᾶν. Μολονὶ ὀλιγάριθμοι οἱ ἐπαναστάται μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος ἐμάχοντο ὥστε πρὸς στιγμὴν ἡ μάχη ἐκλίεν ὑπὲρ αὐτῶν, ἐκδιωξάντων τοὺς Τούρκους ἐκ δύο ὄχυ-

ρωμάτων τῶν ἕνεκα ὅμως σφάλματος, προσελθόντος ἐξ ἀκαίρου σπουδῆς· οἱ Τούρκοι, οἵτινες ἠτοιμάζοντο νὰ ἀπισθοχωρήσωσιν εἰς Λάρισσαν, κατέλαβον τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχε τὸ ἐλληρικὸν ἀπόσπασμα, ὅπερ νομίσαν ὅτι οἱ περὶ τὸν Φαρμάκην καὶ Λώρην εἶχον ἤδη εἰσέλθει εἰς Ἀγιοῦν ἔσπευδε πρὸς αὐτούς· οὕτω τὸ τμήμα τοῦτο εὐρεθὲν μετ' ὀλίγον ἐν μέσῳ δύο πυρῶν ἠναγκάσθη νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν, ἕνεκα δὲ τούτου ἐπῆλθε τρομερὰ σύγχυσις ἣτις ἠλλοίωσε τέλος τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν εἶχον πέσει ἄρκατοι, μεταξὺ δὲ τῶν Ἑλλήνων συγκατελέγετο καὶ ὁ γενναῖος ἀγωνισάμενος σπουδαστῆς τοῦ γυμνασίου Κωνσταντῖνος Οικονομίδης, μονογενὴς υἱὸς καθηγητοῦ. Ἄξιον ἰδίας παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι γερωτάτης ἡλικίας σπουδασταὶ καὶ φοιτηταὶ, νέοι τῶν γραμμάτων, τὸ πρῶτον εἰς μάχην παριστάμενοι, ἐξεπλήρωσαν, εἰς ὅσας παρευρέθησαν μάχας, μεθ' ἠρωϊσμοῦ τὸ καθήκον αὐτῶν καὶ ἔβαψαν διὰ τοῦ αἵματός τῶν τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς τῆς ὁποίας προθύμως ἠγωνίζοντο. Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις ἐκάλει ἤδη τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα εἰς Πήλιον, διότι ἡ συγκέντρωσις τουρκικοῦ στρατοῦ ἐν Βόλῳ καὶ ἡ εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον ἐμφάνισις δύο τουρκικῶν πολεμικῶν ὑπὸ τὸν Χόβαρτ πᾶσαν ὑπεδήλου προσεγγίᾶ κατὰ τῆς Μακρινίτσης προσβολῆν· καίτοι δὲ ὁ Ν. Νικολαΐδης ἀπέδειξεν ὀρθῶς τὸ δυσχερὲς ἀντιστάσεως ἐν Μακρινίτση, ἀπεφασίσθη ὅμως ἡ ἄμυνα αὐτῆς. Πρὸς αὐτὴν ἔσπευσαν καὶ ὁ λόχος τῶν Ἴωνων,

ΙΛΙΟΠΟΛΙΤΕΙΟΝ καὶ, οἵτινες ἀφίκοντο ἐγκαίρως ἵνα συμμετάληθον τῆς μάχης τῶν Μαυρολιθάρων τῆς 16 Μαρτίου, κατ' ἄμυνα αὐτῆς.

ἦν ὁ Ἀξελὸς καὶ ὁ Φαρμάκης ἀπέκρουσαν τρία τουρκικὰ τάγματα, ἅπερ κατέλαβον τὴν θέσιν Ἑπτὰ Πλατάνους πρὸς κατόπτουσιν.

Ἐν τούτοις ὁ Χόβαρτ προσεκάλεσε τοὺς δυσηρεστημένους, κατὰ τὴν φράσιν του, νὰ ὑποταχῶσιν, οἱ δ' ἐπαναστάται ἀπήντησαν αὐτῷ ὅτι δὲν ὑφίστανται δυσηρεστημένοι ἀλλὰ προσωρινῇ κυβέρνησιν, κηρύξασα τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Τότε ὁ ἀγγλοτοῦρκος ναύαρχος ἠπειλήσεν ὅτι θὰ κλονισθῆσιν τὴν Μακρινίτσαν· τοῦτο μαθὼν ὁ ἐν Βόλφ εὐρισκόμενος τότε ἀληθῆς φιλέλληνας καὶ φιλελεύθερος Ἄγγλος, ἐκ τῶν ὀλίγων, ὁ συμπαθέστατος καὶ ἀγαπητότατος Κάρολος Ὀγγλ, ἀνταποκριτὴς τῶν «Καιρῶν», τοῦ Λονδίνου, ἀπέστειλεν αὐτῷ εἰρηνικώτατον ἐπιστόλιον, ἐν ᾧ ἔλεγε· «ἔμαθον ὅτι προτίθεσθε νὰ βομβαρδίσητε τὴν Μακρινίτσαν καὶ μεταβαίνω ἐκεῖ χάριν ἀσφαλείας». Καὶ πράγματι μετέβη ὁ αὐτοχῆς Ὀγγλ εἰς Μακρινίτσαν ἔνθα εὐρίσκοντο καὶ ξένοι τινές, ὁ μετὰ τοῦ ἰταλοῦ λοχαγοῦ Consolini, τοῦ ἕνεκα ἀσθενείας ὑπολειφθέντος ἐν Σούρπη, συγκατελθὼν χειρουργὸς Loper, ὁ Ré καὶ δύο ἢ τρεῖς ἕτεροι. Τὰ τῆς ἀμύνης ὁμοίως τῆς Μακρινίτσης, εἰς ἣν εἶχον συγκεντρωθῆ περι τοὺς 1700 ἐπαναστάται ἐγένοντο βραδέως καὶ ἐν συγχύσει τοιαύτῃ, ὥστε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μάχης εὐρέθησαν σχεδὸν ἄνευ πολεμοφοδίων, μετὰ μόνων δώδεκα κιβωτίων. Τῇ πρωτῇ τῆς 17 Μαρτίου τουρκικὸς στρατὸς 10000 ὑπὸ τὸν Ρετζέπ πασάν ἐπέτεθη κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἔχοντος τὸ γενικὸν πρόσταγμα τοῦ λοχαγοῦ Κ. Λώρη. Παρὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὁμολογημένως ἀνδρείαν καὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν διευθυ-

νόντων αὐτὸ, ἡ νίκη ἔκλινεν ὑπὲρ τῶν Τοῦρκων· μετ' οὐ πολὺ παρὰ τὰς παροτρύνσεις τῶν σωματορχῶν τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν διασκορπιζόμενα τῆδε κάκεισε. Ὀλίγοι ἐγγώριοι ὑπὸ τὸν δεκανέα Κυριακίδην προστατεύουσι τὴν φυγὴν τῶν γυναικοπαίδων, πρὸς προστασίαν δ' αὐτῶν τρέχων καὶ ὁ Κάρολος Ὀγγλ ἐμπίπτει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐθωρεὶ ἀποκεφαλίζεται. Οἱ ἐπιτεθέντες ἐχθροὶ ἀπώλεσαν ὑπὲρ τοὺς 800 ἄνδρας, οἱ δ' ἀμυνόμενοι ἐπαναστάται ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν, ἐν οἷς ὁ Σ. Μάργαρης, ὁ ἐνθουσιώδης Ζακύνθιος, ὁ ἐκ Περγάμου Π. Φωτιάδης, καθηγητὴς τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης, ὁ ἀπόστρατος λοχαγὸς Ψαροθεόδωρος καὶ ὁ Παπαγιαννόπουλος· ὁ δὲ Σάμιος Πασχάλης, σημαιοφόρος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ Πετρίτση, σιχίζει τὴν σημαίαν εἰς τεμάχια, καὶ αὐτοκτονεῖ. Ἄλλ' ἰδίᾳ ἐθρηνήθη ὁ φιλέλληνας Ἄγγλος Ὀγγλ, οὗ τὸ σῶμα ἀνευρεθὲν καὶ μετενεχθὲν εἰς Ἀθήνας ἔτυχε πανδήμου κηδείας. Καὶ μετὰ τῆς δραματικῆς πτώσεως τῆς Μακρινίτσης ἔληξεν ἡ τοῦ Πηλίου ἐπανάστασις.

Πολὺ εὐτοχεστέρην ἔκβασιν ἔσχεν ἡ ἐν τῷ διαμερίσματι Ἀγράφων ἐπανάστασις, ἧς ὑποκινητὴς καὶ ἀρχηγὸς ὑπῆρξεν εἰς τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ἀξιωματικῶν, ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Κ. Ἰσχόμαχος, ὅστις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰανουαρίου μετέβη ἐκεῖ· ἔσπευσαν δὲ εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο μετ' ἐπαναστατικῶν ταγμάτων ὁ δημοσιογράφος καὶ πολιτευόμενος Γεώργιος Φιλάρετος, ἀνὴρ νομομαθῆς, ὁ δήμαρχος Σπαραχειᾶδος Ν. Κοντογιάννης, ὁ βουλευτὴς Λοκρίδος Α. Ρεῦκης, καὶ ἄλλοι Ζουλούμη καὶ Μολωνᾶ, Ι. Καλαμάρας,

Σισμάνης, Ραχιώτης, και λοιποὶ μετὰ τοῦ ἱατροῦ Βασαρδάνη καὶ τοῦ ἐγγωρίου προκρίτου κ. Τσάπαλου, τοῦ πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως ἐργασθέντος. Κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐλλη- νικοῦ στρατοῦ ὁ γενναῖος ἐπιλοχίας Δ. Τερτίπης ἐκήρυξεν ἑαυτὸν λειποτάκτην, ὅτε ἐστάλη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπανόδου καὶ ἔμεινεν εἰς Θεσσαλίαν μετὰ 170 τῶν ἀνδρῶν πλείστων ὑπα- ξιωμάτων μιμηθέντων αὐτὸν μαθὼν τοῦτο καὶ ὁ ἐν Λαμία φίλος αὐτοῦ ὑπαξιωματικός Γ. Λάϊος παρέλαβε τὸν λόχον καὶ νυκτὸς ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλίαν, ἀμφότεροι δὲ γενναῖα τα συνεπολέμησαν. Οἱ παρὰ τὸν Τερτίπην καὶ Λάϊον ἄνδρες ἐξεδίωξαν τὴν φρουρὰν τοῦ Σμύκοβου, συνηγώθησαν μετὰ τοῦ Κ. Ἰσχομάχου, ἐγκαταστήσαντες προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προκρίτου Μ. Ἀναγνωστοπούλου, ἐποιή- σαντο ἀψιμαχίας ἐν Μαντελάρ καὶ Χαλαμπρεζίω καὶ ἠσχο- λήθησαν νὰ καταλάβωσι τὰς καλλιτέρας θέσεις. Ὁ ἀρχηγὸς Ἰσχομάχος μετέβη εἰς τὸ Σμόκοβον, ὅτε ἀκριβῶς ὁ Δημή- τριος Σούτσος, δῆμαρχος Ἀθηναίων μετὰ ταῦτα, υἱὸς τοῦ ἀντιστρατήγου Σούτσου, ἄγων ἴδιον σῶμα ἐθελοντῶν προσήρ- χετο εἰς ἐνίσχυσιν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως. Τῇ 9 Φε- βρουαρίου ὁ Δ. Σούτσος ἐσπευσε πρὸς βοήθειαν τοῦ σωμα- τάρχου τῆς Ζογλόπης Γάλῃ, ὅστις πολιορκήσας τοὺς ἐν Σε- κλύζῃ τουρκικαλοῦς ἀντεπολιορκήθη ὑπὸ τουρκικοῦ στρα- τοῦ ἐκπεμφθέντος ἐκ Καρδίτσης καὶ κατώρθωσε μὲν ὁ Γα- λῆς νὰ διασωθῇ εἰς Ζογλόπην, συνηγώθησαν δὲ οἱ ἐπανα- στάται ἀπεφάσισαν γενικωτέραν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐν Σε- κλύζῃ τούρκων. Οἱ ἐπαναστάται μετὰ πολλῆς τῆς ὀρμῆς ἐ- πέπεσον κατὰ τῆς Σεκλύζης, ἢ ἑκατὸν ἑλθούσα ἐκ Καρδί-

τσης ἀπεκρούσθη καὶ κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Τερτίπην καὶ Λάϊου· μετὰ ταῦτα ἡ ἐφοδὸς ὑπὸ τὸν Δημ. Σούτσον ἀπεκρούσθη, τῶν τούρκων ἐγκαρτερησάντων καὶ ἀναμενόντων τὴν ἐκ Καρ- δίτσης ἐρχομένην ἐπικουρίαν, ἣτις μετ' αὐτῶν πολλὰ ἐπεφάνη ἀ- ποτελουμένη ἐκ 1000 πεζῶν, 200 ἵππέων καὶ ἐνὸς τηλεβό- λου. Ὁ Σούτσος, ὁ Τερτίπης, ὁ Λάϊος καὶ ὁ Ραχιώτης ἀντε- πεξήληθον τότε κατὰ τῆς ἐπικουρίας, ἐνῶ τὴν πολιορκίαν ἐξή- κολούθηον οἱ ἀδελφοὶ Ζουλοῦρη.

Οἱ ἐπαναστάται κατώρθωσαν τὴν μὲν ἐπικουρίαν ν' ἀπο- κρούσωσι καὶ καταδιώξωσι, τὴν δὲ πολιορκίαν στενωτέραν νὰ καταστήσωσι. Μετὰ δύο ἡμέρας, τῇ 11 Φεβρουαρίου, τουρ- κικὸς στρατὸς ὑπὸ τὸν Χουσεῖν πασάν ἐκ 2,500, δύο τηλεβό- λων καὶ 300 ἵππέων ἐπήλθε κατὰ τῶν πολιορκητῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπαναστατῶν ἄλλ' οἱ τούρκοι ἐξεδιώχθησαν ἀφέντες 200 καὶ πλέον νεκρούς· ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔπεσαν ὁμοίως ἀρ- κετοί, ἐν οἷς καὶ ὁ γενναῖος λοχίας Π. Θεοδώρου. Μετὰ τὰς ἐν Σεκλύζῃ μάχας οἱ ἐπαναστάται ἐποιήσαντο ἀψιμαχίας τι- νὰς. Ἐνῶ ὁ Γεώργιος Φιλάρετος ἐπαναστάται τὸν Κάμπον, ἐξεδίωκε τὰς τουρκικὰς φρουρὰς καὶ ἐξήπλου τὴν ἐπαναστα- σιν, ὁ Ἰσχομάχος διὰ τοῦ Γ. Φαρμακίδου, τολμηροῦ ἐπανα- στάτου, διένειμεν ὅπλα εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς ἐκτεταμέ- νης πεδιάδος οὕτως ὥστε ἐνῶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Θεσ- σαλίας ἡ ἐπανάστασις ἐσβέννυτο, ἐλάσθη ἤγαπτε καὶ ἐξή- πλοῦτο. Ἄλλ' ἦτο πρόδηλον ὅτι οἱ Τούρκοι μετὰ τὴν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη περιστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἤθελον ἐπιτεθῆ

κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν τούτων· μετὰ τινὰς ἡ- μέρας τὰ ὅλα ἀκριβῶς καὶ ἐγένετο. Τῇ 21 Μαρτίου 5,000 πε-

ζοὶ καὶ 600 ἵπποις μετὰ 4 τηλεβόλων ὑπὸ τὸν Χασάν πα-
σάν ἐξεκίνησαν κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Τερτίπην καὶ Λαΐον ὀλι-
γαρίθμων, μόλις 300, ἐπαναστατῶν· ἀλλὰ ταχέως οἱ ἐπανα-
στάται ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κ. Ἰσχομάχου κατέ-
λθον τὰς πέριξ ἐπικαίρους θέσεις καὶ ἡ μάχη ἤρξατο ἐπὶ
εὐρείας ἐκτάσεως, τοῦ Κ. Ἰσχομάχου μένοντος ἐν τῷ λόφῳ
Μογγολίνῳ, ἐνῷ βροχὴ σφαιρῶν κατ' αὐτοῦ ἐπιπτεν. Ὁ Δη-
μήτριος Σούτσος ἀπὸ τῆς θέσεως Βαταλᾶς, ὁ Τερτίπης, ὁ ἀ-
παράμιλλος ὑπερασπιστὴς μετὰ 18 μόνον ἀνδρῶν τῆς γερύ-
ρας Ἀμπᾶζ ἀγᾶ, ὁ Λαΐος καὶ πάντες οἱ σωματάρχαι ὁμολο-
γουμένως ἐκθύμως ἠγωνίσαντο ἀναδείξαντες τὴν μάχην τῆς
Ματαράγκας τὴν σπουδαιότητα καὶ μᾶλλον ἐνδοξον τῆς ἐ-
παναστάσεως ταύτης. Ὁ ἀντιστράτηγος Π. Κορωνάιος ἐπι-
σκεφθεὶς ἀκολούθως τὸ πεδῖον τῆς μάχης ταύτης δικαίως εἶ-
πεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι «τὴν μάχην τῆς Μα-
ταράγκας ὠδήγησαν οἱ καλλίτεροι στρατηγοί». Οἱ τοῦρκοι ἀρ-
χίσαντες ὡς ἐπιτιθέμενοι κατέληξαν ἀμυνόμενοι· ἦτο νύξ
πλέον, ἡ ὥρα 8 καὶ ἡ μάχη ἐξηκολούθει· αἱ τουρκικαὶ φά-
λαγγες ἐκάμφθησαν καὶ ὑπεχώρησαν ἀπὸ τῶν ἀρχικῶν αὐ-
τῶν θέσεων μέχρις ἀποστάσεώς τινος, ὅπου διενυκτέρευσαν.
Τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐκάλυπτον 800 τοῦρκοι, ἐν οἷς καὶ δύο
λοχαγοί· ἐκ τῶν ἐλλήνων οὐχὶ ὀλίγοι, ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν, ἐν
οἷς καὶ ὁ ἐνδοξὸς ἦρως Γ. Λαΐος. Ἄλλ' οἱ ἐπαναστάται μὴ
ἔχοντες πλέον πολεμοφόδια δὲν ἠδύναντο νὰ διαμείνωσιν ἐν
Ματαράγκᾳ καὶ τὴν πρωΐαν ἀπεσύρθησαν· ἀλλὰ καὶ μετὰ
τῆς μάχης ταύτης κατέπαυσεν ὁ ἀγὼν· ἀψιμαχίαι τινὲς μό-
νον εἶτα ἐπισυνέβησαν καὶ ἡ ἐπανάστασις κατεστάλη διότι

ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὁ Μέρλιν καὶ
Βλουὺντ πρόξενοι τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσαλονίκῃ
μετέβησαν εἰς Θεσσαλίαν καὶ ὑποσχέθησαν ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ
λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων. Καὶ πρῶτον με-
τέβησαν εἰς Κελλάρια παρὰ τῷ Θ. Βελλέντσα μεθ' οὗ εὐρί-
σκοντο οἱ πλείστοι τῶν συνταγματάρχων, τοῦ Α. Βελλέντσα
ἀνακράξαντος ἐν τῇ συσκέψει: «εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Ἀγ-
γλία μᾶς ἀπατᾷ», εἶτα οἱ δύο πρόξενοι μετέβησαν εἰς Ἀγρα-
φα παρὰ τῷ Ἰσχομάχῳ, ὑποσχόμενοι καὶ τὴν ἀπελευθέρω-
σιν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Ἰωαννίνων κρατουμένων. Εἰς τὰς
ὑποσχέσεις ταύτας ἐπείσθησαν ἐν τέλει οἱ ἐπαναστάται καὶ
διελύθησαν. Ἡ δὲ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν
ὑποσχέσιν τῆς. Πολλὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέλθωσιν, ἵνα ἡ Ἑλλὰς
ἀποκτήσῃ τὴν Θεσσαλίαν.

... οὐκ ἔστιν ἡ ἀληθεία ...
... ἡ ἀληθεία ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...
... ἡ ἀλήθεια ἔστιν ἡ ἀλήθεια ...

1B 9411
200. ΓΕΝΝ
ΘΣΜα
ΚΝΙ/ΕΙΕ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ